

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Sňatečnost v ČR a její regionální diferenciac

Tereza Krásová

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tereza Krásová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Sňatečnost v ČR a její regionální diferenciac

Název anglicky

Marriage in the Czech republic and its regional differentiation

Cíle práce

V současné době prochází Česká republika druhým demografickým přechodem. Tento přechod lze chápat jako změnu v demografickém chování a hodnotovém systému obyvatel. Je charakterizován individualismem a osobní svobodou, které oslabují funkci manželství a rodiny.

Hlavním cílem bakalářské práce je statistická analýza a predikce vývoje sňatečnosti v ČR a diferencovaně pak v jednotlivých krajích České republiky. Studentka bude modelovat a analyzovat vývoj tohoto demografického ukazatele v čase a specifikovat možné faktory, které měly a mají za následek změny v jeho trendu.

Dílčím cílem je testování statistické významnosti sezónního kolísání sňatečnosti a jeho kvantifikace. Dalším dílčím cílem je specifikace pozic jednotlivých krajů v celorepublikovém srovnání.

Metodika

Zdrojem sekundární dat budou ročenky Českého statistického úřadu. K analýze sekundární dat bude využito vybraných statistických metod analýzy časových řad. Bude provedena grafická analýza a dynamika změn sňatečnosti v čase bude popsána pomocí vybraných elementárních charakteristik časových řad. S ohledem na reálný vývoj sňatečnosti studentka zvolí vhodné interpolační a extrapolační metody.

Doporučený rozsah práce

40 – 60 stran

Klíčová slova

Demografie, sňatečnost, časová řada, trend, sezónní kolísání, ČR, regiony.

Doporučené zdroje informací

- BURCIN, B., FIALOVÁ, L.: Demografická situace České republiky. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. ISBN 978-80-7419-024-7.
- FIALOVÁ, L., KALIBOVÁ, K. 2010. Formování a rozpad partnerských svazků. In: Burcin, B. – Fialová, L. – Rychtaříková, J. et al. Demografická situace České republiky. Proměny a kontexty 1993–2008, Prague: SLON, pp. 133–156.
- FORBELSKÁ, M.: Stochastické modelování jednorozměrných časových řad. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 251 s. ISBN 978-80-210-4812-6.
- KALIBOVÁ, K., PAVLÍK, Z., VODÁKOVÁ, A.: Demografie (nejen) pro demografy. 3., přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Sociologické pojmosloví. ISBN 978-80-7419-012-4.
- KUCHAŘOVÁ, V. et al.: Česká rodina na počátku 21. století: Životní podmínky, vztahy a potřeby. Slon, 2019, 300 p. ISBN 978-80-7419-275-3.
- MONTGOMERY, D., C.: Introduction to Time Series Analysis and Forecasting, John Wiley & Sons Inc. 2015. 672 s. ISBN 978-11-187-4511-3.
- PALÁT, M.: Socioekonomická demografie, Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 122 s. ISBN 978-80-7375-857-8.
- ŠŤASTNÁ, A., PALONCYOVÁ, J. 2012. Sňatek a rozchod jako dva možné způsoby ukončení nesezdaného soužití. Demografie, 54, 3, pp. 214–232.
- TESÁRKOVÁ, K., KAROUSOVÁ, E. 2009. Vývoj sezónnosti sňatečnosti za 50 let časopisu Demografie. Sborník příspěvků XXXVIII. Konference České demografické společnosti „Padesát let časopisu Demografie“, Prague: CZSO, 2009, pp. 103–114.
-

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radka Procházková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 28. 8. 2021

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Sňatečnost v ČR a její regionální diferenciaci" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 03. 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radce Procházkové, Ph. D. za odborné vedení práce, poskytnutí cenných rad a za trpělivost. Dále bych ráda poděkovala rodině, která mi poskytla podmínky ke studiu.

Sňatečnost v ČR a její regionální diference

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá vývojem sňatečnosti v České republice a poté diferencovaně v krajích ČR v letech 2003-2020.

Teoretická část práce vysvětluje základní pojmy demografie, dále definuje, jaké faktory mají vliv na úroveň sňatečnosti a jak se na míře sňatečnosti podílí demografické přechody.

Vlastní práce se nejprve zaměřuje na detailnější popis vývoje sňatečnosti v ČR za pomoci hrubé míry sňatečnosti, první diference a koeficientu růstu. Dále byl popsán trend sňatečnosti vhodnou trendovou funkcí a následně byla provedena predikce na následující tři roky. Trend byl také popsán bez roku 2020 a následovalo porovnání jakým způsobem se trendová funkce a predikce změnila. Pomocí dvoufázové analýzy rozptylu se testovala rozdílnost v počtu uzavřených sňatků mezi měsíci v roce, kde se došlo k závěru, že měsíce červen, červenec, srpen a září vykazují statisticky významný rozdíl oproti ostatním měsícům. V poslední části vlastní práce byla provedena analýza rozptylu mezi kraji, která neprokázala statisticky významný rozdíl ve výši hrubé míry sňatečnosti mezi kraji.

Klíčová slova: demografie, sňatečnost, časová řada, trend, sezónní kolísání, ČR, regiony

Marriage in the Czech Republic and its regional differentiation

Abstract

The bachelor thesis evaluates the development of marriage in Czech Republic and in each of its regions in the years 2003-2020.

The theoretical part of the thesis explains the basic terms of demography, then defines which factors influence the level of marriage and how the demographic transitions contribute to the marriage rate.

The thesis first focuses on a more detailed description of the development of marriage in the Czech Republic using the gross marriage rate, the first difference and the marriage coefficient. Then the marriage trend was described by a suitable trend function and afterwards a prediction was made for the next three years. The trend was also described without the year 2020, follow by a comparison of how the trend function and prediction changed. Using two-phase analysis of variance the difference in the number of marriages between the months of the year was tested. It was concluded that the months June, July, August and September showed a statistically significant difference compared to the other months. In the last part of the thesis, an analysis of the variance between region was performed, which did not show a statistically significant difference in the amount of gross marriage between regions.

Keywords: demography, marriage, time series, trend, seasonal fluctuations, Czech Republic, regions

Obsah

Úvod	10
1 Cíl práce a metodika	11
1.1 Cíl práce	11
1.2 Metodika	11
1.2.1 Definice a druhy časových řad.....	11
1.2.2 Vybrané elementární charakteristiky časových řad	12
1.2.3 Modely trendu časové řady	13
2 Teoretická východiska	16
2.1 Teoretické poznatky k demografickému jevu sňatečnost	16
2.1.1 Vymezení základních pojmů	18
2.1.2 Faktory ovlivňující sňatečnost	20
2.1.3 Vliv demografických přechodů na sňatečnost	21
2.2 Zdroje dat a techniky hodnocení sňatečnosti	22
2.2.1 Zjišťování demografických údajů	23
2.3 Historický vývoj sňatečnosti do roku 2002.....	25
2.3.1 Období 1900-1944	25
2.3.2 Období 1945-1969	26
2.3.3 Období 1970-1989	27
2.3.4 Období 1990-2002	28
2.4 Charakteristika krajů České republiky z pohledu řešené problematiky	30
3 Vlastní práce.....	34
3.1 Statistická analýza vývoje sňatečnosti v ČR mezi lety 2003-2020.....	34
3.2 Analýza sezónního kolísání sňatečnosti v ČR v letech 2003-2020.....	36
3.3 Statistická analýza sňatečnosti v krajích v letech 2003-2020	38
Závěr	47
4 Seznam použitých zdrojů	49
4.1 Bibliografie	49
4.2 Elektronické zdroje	50
5 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	54
5.1 Seznam obrázků	54
5.2 Seznam grafů.....	54
5.3 Seznam použitých zkratk.....	54
Přílohy.....	55

Úvod

Každý z nás se někdy setkal s významnou událostí zvanou sňatek nebo spíše v posledních letech s rozvodem, ať už přímo nebo ve svém okolí. V současné české společnosti lze identifikovat a vnímat odlišné rysy od života předcházející generace. Především se jedná o pozdější odchod od rodičů, vyšší preference života v nesezdaném soužití nebo v samostatné domácnosti, tento trend vede k uzavírání manželství a založení rodiny až ve vyšším věku. V moderní společnosti páry dávají přednost společnému soužití a není výjimkou, že se vezmou až po několika letech soužití, kdy jsou často přítomny na svatbě i děti snoubenců. Odsouvání sňatku lze spojovat s neomezenými pracovními příležitostmi, možnostmi se vzdělávat, ale také s finanční náročností, kterou s sebou svatba přináší. Dalším faktorem, který ovlivňuje pohled na institut manželství, je zkušenost jedince s rozvodem rodičů, který může vést k negativnímu postoji vůči manželství. Ale přesto manželství je a bude aktuálním tématem i co se týče diskuze o manželství homosexuálních párů. V neposlední řadě se v posledních 2 letech v České republice rozšířila celosvětová pandemie COVID-19, která zapříčinila finanční nestabilitu u některých jedinců a vládní opatření a celorepublikový lockdown měl velký vliv na pořádání svateb. Určitou roli zde hrál i strach, kdy celá republika čelila neznámému a obyvatelé byli vystaveni kompletně novým stresorům.

1 Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je statistická analýza a predikce vývoje sňatečnosti v České republice a diferencovaně pak v jednotlivých krajích České republiky. Dále práce modeluje a analyzuje vývoje sňatečnosti v čase a specifikuje možné faktory, které měly a mají za následek změny v jeho trendu. Dílčím cílem je testování statistické významnosti sezónního kolísání sňatečnosti a jeho kvantifikace. Dalším dílčím cílem je specifikace pozic jednotlivých krajů v celorepublikovém srovnání. V teoretické části je především cílem popsat základní pojmy spojené se sňatečností a uzavírání manželství, jaké jsou faktory ovlivňující výši sňatečnosti a historický pohled na data. Cílem praktické části je analýza a zpracování dat získaných z Českého statického úřadu.

1.2 Metodika

1.2.1 Definice a druhy časových řad

Podle Svatošové (2008, s. 38) je časová řada jedním ze základních nástrojů při statistické analýze dynamiky hromadných jevů. V časových řadách vyznačují funkci času závislé proměnné Y .

Seger (1993, s. 300) definuje časovou řadu jako řadu prostorově a věcně srovnatelných pozorování jednoznačně uspořádanou v čase směrem minulost-přítomnost. Časové řady se dělí na - časové řady *ukazatelů intervalových* časové řady *ukazatelů okamžikových*, podle periodicity na časové řady *roční* a časové řady *krátkodobé* a podle sledovaných ukazatelů na časové řady *absolutních ukazatelů (primárních)* a časové řady *odvozených charakteristik (sekundárních)*.

Dle Hindlse (2007, s. 247-248) se intervalové časové řady mají vztahovat ke stejně dlouhým intervalům, protože jinak by mohlo dojít ke zkreslení (např. nelze srovnávat výrobu za leden a únor, protože v únoru je méně pracovních dní). Problém zkreslenosti je typický pro krátkodobé časové řady. Také je možné pro tyto ukazatele tvořit součty. Aby se zkreslení předešlo tak se často přepočítávají všechna období na jednotkový časový interval tzv. očišťování časových řad od důsledků **kalendářních variací** (také kalendářní očišťování). Pro očišťování lze použít tento vzorec

$$y_t^{(0)} = y_t \frac{\bar{k}_t}{k_t} \quad [2.1]$$

kde y_t je hodnota očištěvaného ukazatele v příslušném dílčím období (měsíc nebo čtvrtletí), k_t je počet kalendářních dnů v příslušném dílčím období roku, \bar{k}_t je průměrný počet kalendářních dní v dílčím období roku (např. v měsíci). Podobným způsobem lze očišťovat pracovní dny

$$y_t^{(0)} = y_t \frac{\bar{p}_t}{p_t} \quad [2.2]$$

kde p_t je počet pracovních dní v příslušném dílčím období roku (měsíce nebo čtvrtletí), \bar{p}_t je průměrný počet pracovních dní v dílčím kalendářním roce. Časové řady okamžikové se vždy vztahují k určitému okamžiku (např. počet zaměstnanců k poslednímu dni v měsíci).

1.2.2 Vybrané elementární charakteristiky časových řad

Hindls (2007, s. 252) uvádí, že při analýze časových řad je důležité získat rychlou a orientační představu o charakteru dané časové řady. Mezi metody, které lze použít řadí vizuální analýzu za pomoci grafů společně s elementárními charakteristikami.

Mezi tyto elementární **absolutní** charakteristiky Svatošová (2008, s. 38) řadí například **první diference** neboli absolutní přírůstky, které umožňují absolutní porovnání hodnot jednotlivých členů časové řady. Označí-li se hodnoty časové řady jako y_t , $t = 1, 2, \dots, n$, lze definovat první absolutní diference jako rozdíly sousedících pozorování řad

$$dy_t = y_t - y_{t-1}, \quad t = 2, 3, \dots, n. \quad [2.3]$$

První diference popisuje absolutní přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém okamžiku (období) proti okamžiku (období) bezprostředně předcházejícímu. Prvních absolutních diferencí je celkem $n - 1$. Rozdílem dvou sousedních prvních diferencí lze získat **druhé absolutní diference**, kterých je celkem $n - 2$

$$d^{(2)}y_t = dy_t - dy_{t-1} = y_t - 2y_{t-1} + y_{t-2}, \quad t = 3, \dots, n. \quad [2.4]$$

Druhé absolutní diference udávají o kolik byl následující přírůstek větší nebo menší než předcházející, a tedy charakterizuje absolutní zrychlení, respektive zpomalení vývoje v časové řadě. Často se užívají také **relativní** charakteristiky růstu, respektive poklesu. Mezi tyto charakteristiky se řadí **koeficient růstu**

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}, t = 2, 3, \dots, n, \quad [2.5]$$

který charakterizuje relativní postupnou rychlost změn hodnot v dané časové řadě, vyjádříme-li koeficient růstu v procentech lze hovořit o **tempu růstu**. Další relativní charakteristika, kterou lze určit u časových řad je průměrný koeficient růstu \bar{k} , který je definován jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů k_t .

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} \cdot \frac{y_3}{y_2} \cdot \dots \cdot \frac{y_n}{y_{n-1}}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}} \quad [2.6]$$

Počítat průměrný koeficient růstu má smysl pouze tehdy, když vývoj časové řady má monotónní vývoj. Před samotným výpočtem je tedy důležité analyzovat časovou řadu a je-li to nutné tak jí rozdělit na několik částí.

Pro prokázání, že se od sebe určité proměnné významně statisticky odlišují je záhodno dle Klímečka (2008, s. 36) použít analýzu rozptylu tzv. ANOVA. Podstatou analýzy je rozložení celkového rozptylu na dílčí rozptyly náležející příslušným jednotlivým vlivům, podle nichž jsou empirické údaje roztrženy. Kromě dílčích rozptylů je jednou složkou celkového rozptylu tzv. reziduální rozptyl, který je způsobem dalšími vlivy, které v rozboru nelze postihnout. Porovnáním složek rozptylu zkoumaného kvantitativního znaku lze určit vlivy, které významně ovlivňují úroveň tohoto znaku.

1.2.3 Modely trendu časové řady

Dle Svatošové (2008, s. 41-43) se při analýze časových řad předpokládá, že obsahuje tyto tři složky: trend, periodické kolísání a náhodné kolísání. **Trend** popisuje a charakterizuje hlavní vývoj časové řady. **Periodické kolísání** je způsobeno periodicky se opakujícími faktory, které působí na sledovaný jev a v důsledku toho mohou hodnoty v časové řadě buď klesat nebo růst. Podle délky jedné periody se rozlišuje *cyklické kolísání*, kdy periodické výkyvy přesahují období jednoho roku, dále na *sezónní kolísání*, které je charakteristické roční periodou a v neposlední řadě na *krátkodobé kolísání*, kdy jsou periodické výkyvy kratší než jeden rok. **Náhodné kolísání** je vyvoláno působením faktory

náhodného charakteru. Toto kolísání se projevuje drobnými a nepravidelnými výkyvy, které nelze nepředvídat. Dekompozice časové řady může být buď aditivní nebo multiplikativní. Aditivní model se použije, pokud je variabilita časové řady přibližně konstantní a složky časové řady jsou ve stejných jednotkách. Model lze zapsat jako:

$$y_t = T_t + P_t + \varepsilon_t \quad [2.7]$$

kde T_t je trendová složka, P_t značí periodickou složku a ε_t je náhodná složka. Vztah mezi složkami časové řady může být také charakterizován vzájemným násobením, které je vyjádřeno multiplikativním modelem.

$$y_t = T_t \cdot P_t \cdot \varepsilon_t \quad [2.8]$$

Pokud časová řada obsahuje všechny tři výše zmíněné složky, jedná se o *periodickou časovou řadu*. Časová řada, která má pouze trendovou složku se nazývá *neperiodická časová řada*.

Hindls (2007, s. 254) pak dodává, že trend může být rostoucí, klesající nebo konstantní, když je časová řada konstantní tak se velmi často říká, že časová řada „nemá trend“, což neguje samotnou podstatu časové řady, takže jde o nesprávný výrok.

Svatošová (2008, s. 44-47) uvádí několik trendových funkcí, které se používají při analýze neperiodických řad, funkce musí hlavně být z matematického pohledu jednoduché. Pod jednoduchostí si lze představit minimální počet členů v rovnici, minimální možná mocnina argumentu, linearita v parametrech, spojitost a minimální počet extrémů a inflexních bodů. Těmto vlastnostem nejlépe odpovídají tyto funkce:

$$\text{Lineární} \quad T_t = a + bt \quad [2.9]$$

$$\text{Kvadratická} \quad T_t = a + bt + ct^2 \quad [2.10]$$

$$\text{Logaritmická} \quad T_t = a + b \log t \quad [2.11]$$

$$\text{Exponenciální} \quad T_t = ab^t \quad [2.12]$$

$$\text{Mocninná} \quad T_t = at^b \quad [2.13]$$

$$\text{Odmocninná} \quad T_t = a + b\sqrt{t} \quad [2.14]$$

$$\text{Kombinovaná} \quad T_t = a + bt + c\sqrt{t} \quad [2.15]$$

Správný výběr trendové funkce je podmíněn znalostí, která z funkcí nejlépe vystihuje vývoj sledované veličiny v minulosti a znalostí objektivních tendencí vývoje této veličiny do budoucna. Pro volbu správné trendové funkce se doporučuje provést grafická analýza,

kteřé je ale velmi nepřesná a subjektivní. V praxi se výběř trendové funkce a strukturální parametry funkce odhadnout pomocí *metody nejmenších čtverců*. Při této metodě je zásadní, aby součet odchylek jednotlivých hodnot časové řady od trendu byl minimální:

$$\sum_{t=1}^n (y_t - y'_t)^2 = \min, \quad [2.16]$$

kde $y_t, t = 1, \dots, n$ jsou pozorované hodnoty časové řady a $y'_t, t = 1, \dots, n$ jsou očekávané (teoretické) hodnoty sledované veličiny, vypočítané pomocí některých z funkcí.

Odhad strukturálních parametrů trendové funkce je důležitým momentem při konstrukci matematicko-statistického modelu časové řady, stejně tak odhad parametrů tzv. stochastické struktury modelu neboli míry shody. K odhadu shody s empirickými údaji lze použít **index determinace**

$$I^2 = 1 - \frac{\sum_{t=1}^n (y_t - y'_t)^2}{\sum_{t=1}^n (y_t - \bar{y})^2}, \quad [2.17]$$

kde \bar{y} je aritmetický průměr empirických hodnot časové řady y_1, \dots, y_n . Hodnota indexu determinace se pohybuje od 0 do 1, přičemž čím více se hodnota přibližuje k jedné, tím lépe popisuje zkoumaný jev. Naopak pokud se hodnota blíží k nule, signalizuje to stále menší soulad modelu s časovou řadou. Mimo jiné lze použít i odmocninu indexu determinace, tedy **index korelace**

$$I = \sqrt{I^2}, \quad [2.18]$$

kde je interpretace výsledků podobná. Čím více se hodnota indexu korelace bude přibližovat k jedné, tím lépe daný model vystihuje zákonitosti vývoje příslušné časové řady.

Dále Svatošová (2008, s. 52) popisuje, že analýza časových řad může sloužit k prognóze budoucího vývoje. Základem statistické prognózy je metoda extrapolace. Ta spočívá v tom, že se určí základní trend ve vývoji sledované veličiny v rámci určité časové řady a předpověď je pak extrapolovaný trend. Metoda extrapolace má mnoho předností, především teoretická a výpočetní jednoduchost a dobrá interpretace výsledků.

Arlt (2002, s. 24) rozděluje předpovědi v časových řadách na bodové nebo intervalové. Bodová předpověď představuje bodový odhad hodnoty v určitém okamžiku. Naopak intervalová předpověď je odhad intervalu, ve kterém se bude s nejvyšší pravděpodobností vyskytovat skutečná hodnota.

Vhodnost zvoleného modelu k prognóze se dle Svatošové (2007, s. 117-118) ověřuje pomocí pseudoprognózy, kdy se časová řada zkrátí o jeden nebo více členů. Dále se vyjádří trend podle zvoleného modelu a dopočítají se údaje, které byly již předtím známé. Poté se zhodnotí vypočtené údaje se známými údaji, a to za pomoci **relativní chyby prognózy**

$$rp = \frac{|y'_i - y_i|}{y_i} \cdot 100 (\%) \quad [2.19]$$

kde y'_i je hodnota vypočtená a y_i je skutečná hodnota. Aby se předpověď dala považovat za kvalitní měla by se ideálně pohybovat do 6 %.

2 Teoretická východiska

2.1 Teoretické poznatky k demografickému jevu sňatečnost

Dle Roubíčka (1997, s. 15) je sňatečnost demografický proces, který sleduje sňatky jako hromadný jev. Demografii pak definuje jako společenskou vědu, jejímž hlavním předmětem zkoumání jsou demografické jevy a procesy, které souvisí s reprodukcí lidských populací.

Kalibová (2001, s. 5) uvádí, že samotné slovo demografie pochází z řeckého slova *demos* což znamená lid a *grafein*, které se překládá jako psát. Jak již bylo zmíněno výše předmětem demografického studia je demografická reprodukce, kterou lze vysvětlit jako neustálou obnovu lidských populací v důsledku neustálého rození a vymírání. Tento cyklus se nazývá přirozená měna nebo také přirozený pohyb obyvatelstva. S demografickou reprodukcí jsou též spojeny demografické události neboli jevy. Mezi tyto demografické události se řadí narození, úmrtí a potrat, ale také sňatek, rozvod, ovdovění, nemoc apod. Demografie studuje tyto události jako hromadné jevy. V první řadě se údaje z evidence upraví do procesů porodnosti, úmrtnosti, sňatečnosti, potratovosti, rozvodovosti, nemocnosti a následně se tyto procesy analyzují a případně se hledá jejich pravidelnost, krátkodobé kolísání i dlouhodobé trendy.

Aby bylo možné demografické události statisticky sledovat, musí být vymezeny z hlediska *věcného, místního a časového* (Klufová, 2010, s. 29).

Demografie podle Klufové (2010, s. 11-12) existovala ještě dřív než tento samotný pojem jako praktická lidská činnost. Nejstarší demografickou činností bylo sčítání lidu, například v Babyloně se zápisy o obyvatelích dělali už od roku 3800 př. n. l., v Číně okolo roku 3000 př. n. l. a v Egyptě 2500 př. n. l. V antickém Řecku a Římě sčítání lidu prováděli mnohem důkladněji, protože sčítání probíhalo poměrně pravidelně. Samotné sčítání se provádělo podle rodů a rodin, které bylo podloženo odevzdáváním daní panovníkovi. Sčítání lidu mělo také vojenský význam, kdy se evidovali počty mužů, kteří jsou schopni nosit zbraň a z toho tedy vyplývá, že většinou se sčítali pouze muži. První demografické teorie se začaly rýsovat už ve starověku, kdy se staročínský filozof Konfúcio (551-479. př. n. l.) zabýval optimálním počtem obyvatelstva a snažil se vynalézt ideální model, ve kterém by byl zachován vhodný poměr mezi výměrou půdy a počtem obyvatelstva. K podobným myšlenkám dospěl i starořecký filozof Platón (427-347 př. n. l.), který tvrdil, že počet obyvatel okolo 60 000 je pravděpodobně nejideálnější pro každé město. Naopak Aristoteles (384-322 př. n. l.) byl toho názoru, že počet obyvatel by měl být limitovaný, protože zem a majetek nemůže vzkvétat tak rychle jako počet obyvatel, a to by mohlo zapříčinit chudobu.

Počátky demografie jako vědy Kalibová (2009, s. 13) datuje už od 17. století, kdy J. Graunt publikoval práci, ve které se věnoval problémům úmrtnosti, práce byla založená na statistickém zpracovávání lístků o úmrtí v Londýně. Samotný termín demografie poprvé použil A. Guillard v roce 1855. Další významnou osobou ve vývoji demografie byl Adolf Lambert Quetelet, který se zasloužil o zpřísnění statistického zjišťování demografických dat a také vypracovat zásady moderního sčítání lidu a tyto zásady uplatnil při belgickém sčítání lidu v roce 1846.

Kalibová (2001, s. 7) uvádí, že první záznamy prací s demografickou tematikou na našem území lze spatřovat od 2. poloviny 18. století. Už od roku 1786 u nás existovala souvislá řada počtu sňatků, porodů a úmrtí, která pokračuje do současnosti.

Klufová (2010, 13-14) dodává, že velmi významnou osobností v Česku byl statistik Josef Antonín Riegger (1742-1795), který vydal dvanácti svazkové dílo o lidnatosti v Čechách. O velký pokrok v rozvoji demografie se zasloužil Antonín Boháč (1881-1950), který je také považován za zakladatele československé demografie. Je autorem nejdůležitější československé demografické studie a také organizoval sčítání lidu v letech 1921 a 1930.

Ševčík (2007, s. 77) **sňatečnost** definuje následovně: „*Jde o proces formování, tj. uzavírání sňatků na základě zákonem daných podmínek. Limitujícími faktory při uzavření sňatku je rodinný stav, věk a určitý stupeň pokrevnosti. Sňatečnost je míra udávající počet uzavřených manželství na 1 000 obyvatel v ročním průměru.*“

Klufová (2010, s. 184) uvádí, že sňatečnost ovlivňuje proces reprodukce, ale jen nepřímo (ovlivňuje plodnost), na rozdíl od úmrtnosti a plodnosti. Vzhledem k tomu, že různé formy rodiny ztěžují mezinárodní srovnatelnost i konstrukci ukazatelů, kterými postihujeme intenzitu formování rodiny, tak demografie se soustředí na studium rodin monogamních, tedy muže a ženy.

Dále Klufová (2010, s. 195-196) zmiňuje tabulky sňatečnosti, kdy je proces uzavírání manželství nejlépe charakterizovaný právě těmito tabulkami, které jsou jedny ze souboru tabulek života (life tables) stejně jako úmrtnostní tabulky. Vstupní charakteristikou těchto tabulek je pravděpodobnost uzavření manželství a výslednou je podíl svobodných ve věku do 50 let. Sňatkové tabulky dělíme na dva druhy: *jednovýchodné*, které nedávají důraz na vliv úmrtí migrace svobodných na sňatečnost a *několikavýchodné*, které s těmito vlivy počítají.

2.1.1 Vymezení základních pojmů

Rodina úzce souvisí se sňatečností, dle Laška (2015, s. 6) rodina tvoří jeden ze základů světa a je vnímána jako stály a trvalý rys života jedinců. Podle něj současná generace vnímá pojem rodina jako skupinu lidí, především rodičů a jejich dětí, kteří jsou spojeni velmi blízkými vztahy, mají se rádi, žijí v jedné domácnosti a společně tvoří jakousi jednotu, kterou lze označit slovem *my*, zatímco ostatní jsou *oni*. Lašek dále uvádí i definici rodiny z pohledu sociologického, kdy rodina představuje malou neformální skupinu, tvořenou jedinci, jež jsou spojeni pokrevními, manželskými a adoptivními vztahy.

Z pohledu demografického Roubíček (1997, s. 115) rodinu definuje jako dvougenerační, tedy pokrevní příbuzní (otec, matka, děti), z tohoto kruhu rodiny jsou vyloučeni prarodiče, vnuci a jiní vzdálenější příbuzní. Toto pojetí rodiny se nazývá koncept „malé rodiny“. Konceptem „velké rodiny“ se zabývá sociologie a historie, protože tohle pojetí spadá spíše do 19. století, kdy tyto vícegenerační rodiny žili a hospodařily společně. Roubíček rozděluje rodiny na úplné a neúplné. Úplné rodiny lze chápat jako rodiče s dětmi nebo bez dětí, za úplnou rodinu považuje i rodinu potencionální nebo rodinu bývalou. Rodiny neúplné tedy tvoří jeden rodič s alespoň jedním dítětem.

Sňatek je neodmyslitelnou součástí sňatečnosti, podle Kalibové (2009, s. 222) je sňatek demografická událost opakovatelného charakteru, ale na rozdíl od narození nebo úmrtí k němu nemusí dojít.

Klufová (2008, s. 131) upozorňuje na důležitost výběru manžela mimo vlastní skupinu. Pokud je uzavření manželství možné pouze uvnitř jedné etnické, sociální, náboženské nebo územně vymezené subpopulace, jedná se o endogamii. Endogamie může vést až k vytvoření izolátu, který má v případě malé četnosti izolátu za následky např. zužování genofondu, zvyšování frekvence vrozených vad apod. Pokud je manžel vybrán mimo vlastní skupinu tak se jedná o exogamii (smíšené manželství).

Sňatky se dělí na první sňatky (sňatky svobodných), které se nazývají protogamní a sňatky ovdovělých a rozvedených, ty se nazývají palingamní (Klufová, 2010, s. 187).

Hrušáková (2000, s. 15-20) zmiňuje jednu velmi důležitou událost před samotnou svatbou, a to je zasnoubení, které zákon o rodině nijak neupravuje, protože zasnoubení nechápe jako právní institut. Před samotným obřadem je zapotřebí zaměřit na matriku, kde snoubenci vyplní formulář Žádosti o uzavření manželství, který musí být podepsán oběma snoubenci. Pokud se jedná o občanský sňatek tak po splnění všech podmínek je dohodnutý pouze termín svatby a žádné správní rozhodnutí se nevydává. Jedná-li se o církevní sňatek vydá matiční úřad osvědčení. Dále Hrušáková poukazuje na důležitost výběru termínu svatby. Ve střední Evropě se jako špatný měsíc pro konání svatby považuje květen, i když je spojovaný s Máchovým Májem, tak v pohanských dobách byl tento měsíc chápán jako období nevázané veselosti. Podle statistik na matričních úřadech lze sledovat pokles počtů svateb v tento měsíc. Naopak velký zájem mají snoubenci o měsíc duben nebo také září, v posledních desetiletích se stal oblíbený i svátek svatého Valentýna.

Manželství v České republice dle občanského zákoníku (2020, s. 73) upravuje zákon č. 89/2012 Sb., podle kterého manželství vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem vůle muže a ženy za přítomnosti dvou svědků. Před samotným projevem vůle snoubenci uvedou, že jim nejsou známy žádné překážky, které by bránily uzavřít manželství a také, že znají navzájem svůj zdravotní stav. Manželství se může uzavřít buď před orgánem veřejné moci tzv. „občanský sňatek“ nebo před orgánem církve nebo náboženské společnosti tzv. „církevní sňatek“. Občanský zákoník dále definuje zákonné překážky, kvůli kterým nemůže být manželství uzavřeno. Manželství nemůže uzavřít osoba mladší osmnácti let, ale soud může ve výjimečných případech povolit manželství nezletilému, který není plně svéprávný a dovršil šestnácti let. Dále manželství nemůže uzavřít osoba, které již uzavřela manželství

nebo vstoupila do registrovaného partnerství a tento svazek trvá. V neposlední řadě manželství nemůže být uzavřeno mezi předky a potomky, ani mezi sourozenci, také mezi osobami, jejichž příbuzenství vzniklo osvojením a totéž platí u poručníků a pěstounů.

Hrušáková (2000, s. 7-8) uvádí, že o manželství a jeho vzniku se lze dočíst už v Chamurapiho zákoníku, který se považuje za nejstarší dochovaný právní předpis. Jako nejstarší způsob uzavření manželství je většinou považován únos nevěsty. Jisté známky této formy se dodnes dají nalézt u exotičtějších zemí a národů. Druhou nejstarší formou uzavírání manželství je koupě nevěsty, která se také dochovala až do dnes a je možné ji pozorovat v právních úpravách. Příkladem je Jižní Afrika, kde se za nevěstu platí hovězím dobytkem a je i právně ukotven maximální počet kusů dobytka, aby ženich a jeho rodina nepřišli o všechno jmění. Příchod věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu k nám přineslo mimo jiné i monogamií a nerozlučitelnost manželství. Ale jak se lze dočíst v Kosmově kronice, tak muži nepovažovali za špatné ženy zapuzovat, měnit nebo dokonce shromažďovat. Konkrétní příklad zapuzení ženy byl kníže Oldřich, který zapudil svou první manželku, protože mu nebyla schopná dát mužského potomka.

2.1.2 Faktory ovlivňující sňatečnost

Srb (1971, s. 220) uvádí dva hlavní faktory, které ovlivňují celkovou sňatečnost. Prvním z těchto faktorů je podíl osob z celkové populace, kteří jsou způsobilí uzavřít sňatek, tedy dovršili 18. roku věku. Druhým významným činitelem je velikost populace schopné uzavřít sňatek, sem tedy patří osoby svobodné, rozvedené a ovdovělé. Faktor, který ovlivňuje spíše kolísání sňatečnosti než její celkovou úroveň, jsou změny ve věkové skladbě a v poměru počtu mužů a žen ve sňatkuschné části populace. Takže uzavírání sňatků mezi snoubenci odlišného věku je jedním z demografických příčin kolísání ukazatelů sňatečnosti. Další důležité faktory, které působí na úroveň sňatečnosti jsou ekonomické poměry, zaměstnanost, společenské podmínky a celkové možnosti uzavírání sňatků. Dále je zde bytová situace, tedy nedostatek bytů a nepříznivé vyhlídky na jeho získání. Na úroveň sňatečnosti má také podíl počet druhých a dalších sňatků uzavřených v daném roce nebo období. Tedy se stoupající rozvodovostí se zvyšuje počet nových sňatků rozvedených osob a tím i celková míra sňatečnosti.

Paloncyová a Šťastná (2012, s. 216) uvádějí faktory, které stojí za nestabilitou manželství. Pravděpodobnost rozvodu manželství se zvyšuje např. s rostoucím příjmem ženy a dále hraje roli i to kolik času vdaná žena tráví v práci. Naopak pravděpodobnost

rozvodu se snižuje čím větší je společné jmění manželů a také přítomnost dítěte má pozitivní dopad na manželství, ale čím je však počet dětí starší, tím více riziko rozvodu opět stoupá.

Podle Fialové (2006, s. 97) mezi faktory, které ovlivňují sňatečnost patří celková hospodářská situace daného území a jednotlivých společenských vrstev obyvatelstva, postoj neženatých a neprovdaných osob k instituci manželství, celkové populační klima a předchozí úroveň sňatečnosti a rozvodovosti.

Kompenzační vlna po 1. světové válce měla podle Šprochy (2009, s. 76) velmi pozitivní vliv na sňatečnost, kdy se uskutečňovaly odložené sňatky.

Rychtaříková (1995, s. 159-160) uvádí, že v době okupace Československa byly hlavními faktory ovlivňující sňatečnost omezení cestování, zavedení výhodných novomanželských půjček, příznivý vývoj bytové výstavby a také nízká úroveň antikoncepce.

2.1.3 Vliv demografických přechodů na sňatečnost

Demografická revoluce nebo také první demografický přechod probíhá dle Klufové (2008, s. 187-189) od druhé poloviny 18. století, v této době se významně zvýšil počet obyvatel v jednotlivých zemích a ve světě celkově. Tento pojem je spojován s celkovou modernizací, rozpadem velkých rodin tradiční společnosti, se změnou způsobu života, s růstem individualismu, dále se vznikem městské průmyslové společnosti, vliv racionálního myšlení, rozvoj vzdělání a emancipace žen. Proces demografické reprodukce procházel následujícími změnami - zvýšení úmrtnostních poměrů a klesání porodnosti. Demografická revoluce se nejvíce projevuje v úrovni úmrtnosti, porodnosti a ve věkové struktuře jednotlivých populací.

Koschin (2005, s. 110) definuje demografické přechody jako zásadní změnu demografického chování populace. Termín demografický přechod pochází od F. W. Notensteina. U prvního demografického přechodu se rozlišují dvě fáze - první tzv. přípravná fáze a ve druhé fázi se už realizuje vlastní pokles úmrtnosti a porodnosti. První demografický přechod u nás proběhl v letech 1830-1930.

Klufová (2008, s. 190) rozděluje demografickou revoluci na tři typy. *Francouzský typ*, kdy dochází současně k poklesu hrubé míry úmrtnosti a druhé míry porodnosti, a proto nedochází k výraznému růstu počtu obyvatel. *Anglický typ*, kde v prvním období nedochází k poklesu hrubé míry porodnosti, ale v druhém období je pokles rychlý, to má za následek značné zvýšení počtu obyvatel. A jako poslední *japonsko-mexický typ*, kdy v první fázi dochází k růstu hrubé míry porodnosti. Dnes se tento typ vyskytuje u rozvojových zemích.

Druhý demografický přechod lze podle Ševčíka (2007, s. 106-107) sledovat ve vyspělých zemích severní a západní Evropy v letech 1965-1985 a trval zhruba 20 let. Jedná se tedy o významnou změnu v demografickém chování. Tento přechod měl vliv na to, jak se pohlíží na samotné manželství. Manželství a úplná rodina začali ztrácet svou nezastupitelnou funkci, zvyšoval se počet nesezdaných soužití, zvyšoval se podíl dětí narozených mimo manželství a také se zvyšoval věk matek v době prvního porodu.

Klufová (2008, s. 190-191) dodává, že se trvale zlepšila naděje dožití v souvislosti se vzrůstem životní úrovně. V kombinaci s poklesem porodnosti to má za důsledek stárnutí populace. Uzavření manželství, ale bylo stále nezbytné kvůli společnosti, protože společnost jako celek bývá konzervativní a trvá velmi dlouho, než se změní pohled na určité věci. Velkou úlohu v tomto období hrála antikoncepce, kdy v polovině 60. let přišla na trh jednoduchá a relativně spolehlivá antikoncepce, která zjednodušovala odložení narození dítěte. Hlavním důvodem, proč mladí lidé odkládali narození prvního dítěte byla nepřipravenost založit rodinu, ale také to, že životní úroveň určuje úroveň a kvalita vzdělání. Takže pro jedince, který chce v takové společnosti uspět je přednější rozvoj vlastní osobnosti než založení rodiny (tyto tendence se naplno prosazovaly až v 70. letech). Velmi rychle se ztrácí vztah mezi sňatkem a založení rodiny, prodlužuje se interval mezi sňatkem a prvním porodem. Od 70. let také vyvstala otázka důležitosti manželství. V této fázi už nemá společnost důvod netolerovat konsensuální vztahy, takže se zvyšuje věk při prvním sňatku a také se sňatky uzavírají až po narození prvního dítěte nebo třeba vůbec. Tohle vše má za následek to, že sňatek ztrácí svou funkci, což vede k růstu rozvodů (zejména mladých manželství) a také už běžně existují neoficiální svazky, které se svou stabilitou nijak výrazně od svazků oficiálních neliší.

2.2 Zdroje dat a techniky hodnocení sňatečnosti

Český statistický úřad (ČSÚ₁, 2021) je ústředním orgánem státní správy České republiky, který byl zřízen 8. ledna 1969 zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy. Dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě § 4 Český statistický úřad zabezpečuje získávání a zpracování údajů pro statistické účely a poskytuje informace státním orgánům, orgánům územní samosprávy, veřejnosti a do zahraničí. Dále například sestavuje program a provádí statistického zjišťování, sestavuje statistiky stavu a pohybu obyvatelstva, zpracovává projekce demografického vývoje a zajišťuje vývoj nových statistických metod, podílí se na tvorbě statistiky Evropských

společnosti. ČSÚ vydává Statistické ročenky České republiky a další odborné publikace a časopisy. Zákon č. 89/1995 Sb., § 3 také ustanovuje předsedu Českého statistického úřadu, který je jmenován a odvoláván prezidentem republiky a předseda úřadu nesmí být členem politické strany nebo politického hnutí. Také vykonává státní správu na úseku zpracování výsledků voleb do zastupitelstva územních samosprávných celků, Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu konaných na území ČR a volby prezidenta republiky.

Nejjednodušším ukazatelem intenzity sňatečnosti je dle Kalibové (2001, s. 30-31) **hrubá míra sňatečnosti**, kterou lze definovat jako počet sňatků (S) na 1 000 obyvatel středního stavu (P) v ročním vymezení.

$$hms = \frac{S}{P} \times 1000 \quad [3.1]$$

Intenzita sňatečnosti vyjádřená touto mírou je stále více ovlivňována sňatky osob rozvedených a ovdovělých tzv. sňatky vyšších pořadí. Hodnoty dále reagují na změny populačního klimatu a jejich vývoj se odráží ve vývoji porodnosti. Tento ukazatel je ovlivněn i věkovou strukturou srovnávaných populací.

Redukovaná míra sňatečnosti v určitém dokončeném věku je poměr sňatků svobodných v určitém věku (s_x^r) ke střednímu stavu obyvatelstva v určitém věku bez ohledu na rodinný stav (P_x).

$$s_x^r = \frac{S_x^s}{P_x} \times 1000 \quad [3.2]$$

Úhrnnou sňatečnost lze podle Klufové (2008, s. 137-138) definovat jako součet redukovaných specifických měr sňatečnosti do 50 let.

$$usn^{(p)} = \sum_{x=15}^{49} sn_x^{(1,p,red)}, p = \text{muži, ženy} \quad [3.3]$$

Interpretace tohoto vzorce tedy je: úhrnná sňatečnost je průměrný počet prvních sňatků, které by během svého života do 50 let uzavřel jeden muž, resp. jedna žena při dané neměnné sňatečnosti a nulové úmrtnosti do 50 let.

Průměrný věk při prvním sňatku, podle hodnot tohoto ukazatele se rozlišují sňatky předčasné a pozdní.

$$\bar{x}_{sn}^{(1,p)} = \frac{\sum_{x=15}^{49} x \cdot sn_x^{(1,p,red)}}{\sum_{x=15}^{49} sn_x^{(1,p,red)}}, p = \text{muži, ženy} \quad [3.4]$$

2.2.1 Zjišťování demografických údajů

Koschin (2005, s. 11-12) uvádí, že provázanost demografie a statistiky je velmi úzká, protože statistické údaje jsou pro demografii zásadní, a tudíž bez nich nemohou existovat.

Existují dva typy demografických údajů: informující o *stavu* a o *pohybu*. Stav lze definovat jako velikost populace (počty jedinců-členů populace) a její strukturu podle pro demografii zajímavých znaků k určitému časovému okamžiku. Pohyb, který je také možné nazvat synonymem měna, se pak definuje jako pro demografii zajímavé události, které v populaci nastanou během určitého časového intervalu, který trvá nejčastěji jeden rok. Údaje o stavu obyvatelstva se zjišťují buď soupisem obyvatelstva nebo sčítáním lidu. Zásadní rozdíl mezi těmito zjišťovacími metody je kvalita. Soupis obyvatelstva je poměrně jednoduchá činnost, při které se zjišťují pouze několik základních údajů – například věk, pohlaví a povolání. Zatímco sčítání lidu je rozsáhlá činnost, při které se zjišťuje více osobních charakteristik a snaží se šetření provádět co nejpřesněji. Protože se jedná o rozsáhlou akci, je zapotřebí si jednoznačně definovat základní pojmy (např. kdo bude sčítán, kde bude sčítán atd.), vyškolit úředníky a pomocníky, vytvořit dotazník, zajistit zpracování a provést další úkony a opatření. Právě proto se sčítání lidu neprovádí každý rok, ale zpravidla jednou za deset let. Základní informace, které sčítání zjišťuje jsou informace o pobytu jako například místo přítomnosti v rozhodný okamžik a také údaje jako pohlaví, věk a rodinný stav. V tento moment je zapotřebí si definovat rozhodný okamžik, jedná se většinou o půlnoc, protože v tuto hodinu je málo lidí na cestě z jednoho místa do druhého. Dále se zjišťuje i místo obvyklého pobytu (v České republice místo trvalého pobytu), místo narození, délka pobytu v bydlišti a místo přechodného pobytu, ale ne vždy se zjišťují všechny tyto údaje. Další skupina údajů je zaměřená na domácnost, zde se zjišťují informace o domácnosti a rodině, vztah k hlavě domácnosti, pořadí manželství a počet dětí. Předposlední skupinu tvoří údaje o občanství, národnosti, jazyku, vzdělání a náboženství. A v neposlední řadě se zjišťují ekonomické údaje, jako je ekonomická aktivita, místo práce, druh vykonávané práce, postavení v zaměstnání a odvětví.

Pod pohyb obyvatelstva dle Klufové (2010, s. 28-29) spadá vše, co souvisí s reprodukci obyvatelstva, patří sem tedy narození, úmrtí, sňatek, rozvod a přestěhování. Přičemž pro zaznamenávání informací pro první čtyři události se používá evidence přirozené měny a pro zaznamenávání informací o přestěhováních se využívá evidence migrace. Pro demografické události narození, úmrtí a sňatky jsou vedeny oddělené knihy.

2.3 Historický vývoj sňatečnosti do roku 2002

2.3.1 Období 1900-1944

Podle Krause (1991, s. 290) prošla sňatečnost v roce 1900 zřetelnou změnou. Přechozí roky byly charakteristické nízkým počtem sňatků, kdy průměrný počet sňatků se pohyboval okolo 120 tisíc. Zatímco v roce 1900 se průměrný počet sňatků pohyboval okolo 131 tisíc. Průměrný věk při uzavírání prvního manželství byl v Československu od 19 do 22 let u žen a 22 až 25 let u mužů. Nejvyšší počet sňatků lze pozorovat v dubnu a červnu a to okolo 14 tisíc uzavřených manželství měsíčně.

Šprocha (2009, s. 76) uvádí, že 1. světová válka výrazně zasáhla do evropské společnosti, ale politické, hospodářské i společenské poměry se pomalou začali vracet do normálu. Začali se realizovat odložené události, a tedy i neumožněné svatby, které sice byly naplánované, ale v důsledku nepříznivých okolností k uzavření sňatku nedošlo. Dále se na zvýšení počtu sňatků podílely svatby ovdovělých, ty představovaly okolo 9 % z celkového počtu uzavřených sňatků. Kompenzační vlna se v Česku projevila už druhý rok po válce, kdy výrazně narostl počet sňatků. Jestli se jedná o kompenzační vlnu lze říct, pokud pár let po vysoké sňatečnosti se počet sňatků rapidně sníží, k tomu také došlo a v roce 1924 byl zaznamenán nejmenší počet svateb. Následující roky se počet lehce zvyšoval, ale až do roku 1930, kdy v důsledku mezinárodní hospodářské krize dochází k poklesu uzavřených manželství až na druhé minimum v roce 1935. Od poloviny 30. let dochází ke zvýšení sňatečnosti, která opět souvisí s kompenzací neuskutečněných svateb v období hospodářské krize.

Srb (2003, s. 229) také potvrzuje Šprochovu myšlenku a uvádí, že první roky po válce jsou charakteristické pro vysokou sňatečnost a porodnost, ale stále byla vysoká i úmrtnost.

Fialová (2006, s. 100-102) toto období popisuje jako poměrně stabilní co se uzavírání sňatků týče. Hrubá míra sňatečnosti kolísala mezi 8 a 10 %, s výjimkou dopadu první světové války, kdy se hrubá míra sňatečnosti snížila pod 4 %. Druhým větším výkyvem byla naopak kompenzační vlna, při které hrubá míra sňatečnosti dosahovala až 14 %. Mimo tyto výkyvy byly hodnoty obdobné jako po větší část 19. století. V prvních dekádách 20. století muži vstupovali do manželství až téměř ve 30 letech a ženy okolo věku 25. Antonín Boháč v roce 1936 považoval za předčasné sňatky takové, kdy byl ženich mladší než 25 let nebo nevěsta mladší než 21 let. V letech 1910-1930 se výrazně zvedla naděje dožití, u mužů ze 40,83 let na 45,39 let a u žen ze 42,88 let na 47,99 let. To mělo za následek snížení počtu sňatků

ovdovělých osob. V letech 1939-1944 tedy v době Protektorátu se výrazně změnil průměr svobodných snoubenců. V roce 1937 se věkový medián pohybovat okolo 28,1 u mužů a 24,9 u žen. V roce 1944 se tento věk snížil na 26,4 let u mužů a 22,5 let u žen. Vliv na toto snížení mělo více faktorů, jednak kompenzace nízké sňatečnosti v první polovině 30. let vyvolané důsledky hospodářské krize. Další vliv mělo zvýšení zaměstnanosti v závěru 30. let, rozpuštění československé armády a zrušení branné povinnosti. Nelze opomenout zavření českých vysokých škol v roce 1939 a zároveň byly najímány pracovní síly na práce do Německa, kde jednou z možností, jak se práci vyhnout, byl sňatek. Díky těmto faktorům byla v roce 1939 hrubá míra sňatečnosti druhá nejvyšší ve 20. století.

2.3.2 Období 1945-1969

Kučera (1965, s. 101) uvádí, že po válce nastala velká vlna sňatečnosti a také porodnosti. Byl to důsledek odložení a zadržování normálního vývoje ve válečných letech.

Dále Kučera (1969, s. 290) uvádí fakt, že se po válce snížil sňatkový věk a tento pokles vedl k vytvoření nové společenské situace, kdy vzrostl podíl vdaných žen a ženatých mužů v poměrně mladém věku. Podle úrovně vzdělání do manželství nejdříve vstupují lidé s nejnižším vzděláním a kvalifikací, ale ne s nejnižšími příjmy, dále vyučení a středoškoláci a jako poslední vysokoškoláci.

Jako specifickou stránku sňatečnosti považoval Kučera (1994, s. 90) sňatky neplnoletých, tedy 16 a především 17 let. V tomto věku do manželství vstupovalo 1-2 % mužů a 11-13 % žen. Vysoká intenzita sňatečnosti se ukazovala u rozvedených a ovdovělých, kdy do nového manželství vstoupilo 70 % mužů a 60 % žen, intenzita opakované sňatečnosti byla vždy vyšší u mužů než u žen. Zajímavostí je, že čím mladší byli snoubenci, kteří vstupovala do druhého (třetího) manželství, tím kratší byla doba od zániku předchozího manželství.

Hlavními důvody, proč lidé uzavírali sňatek ve velmi brzkém věku byly dle Kučery (1994, s. 88) především nízká úroveň antikoncepce, což přispívalo k nechtěnému otěhotnění snoubenky, a tedy nucení ke sňatku, chybějící tlak na získání určitého postavení v zaměstnání před svatbou (důsledkem plné zaměstnanosti), odstranění dřívějších sociálních zábran uzavření sňatku (např. hendikepování) a v neposlední řadě lehkovážné uzavření manželství, kdy podle výzkumu byl sňatek někdy prvním samostatným životním krokem mladých lidí.

Na začátku 2. poloviny 50. let, jak uvádí Tesárková (2009, s. 108), lze pozorovat zřetelný výkyv v sezónnosti sňatečnosti. Tento výkyv byl natolik výrazný, že ovlivnil celkový průběh trendu a byl způsoben zrušením výbavného, které se projevilo kumulací sňatků ještě do roku 1956.

Šedesátá léta se podle Rychtaříkové (1995, s. 159) vyznačovala prvními poklesy intenzity sňatečnosti, tento trend byl shodný u mužů i u žen. Vyvrcholení trendu představoval rok 1969, kdy počet tabulkových sňatků uzavřených do 50 let se u žen snížil z 0,98 na 0,95. U mužů se tenhle ukazatel také snížil z 0,96 na 0,94. Průměrný věk při prvním sňatku se v šedesátých letech pohybovat okolo 24,2 až 24,5 let u mužů a u žen lehce vzrostl z 21,3 na 21,7 let.

Vereš (1991, s. 2) uvádí, že i když v šedesátých letech dochází k prvním poklesům sňatečnosti, tak oproti celé Evropě je sňatečnost stále velmi vysoká. Jak již bylo zmíněno výše, tak i v těchto letech se zvýšilo uzavírání manželství v důsledku otěhotnění partnerky, podíl těchto sňatků se zvýšil z 22 % na 30 %.

Podle každoročních přehledů časopisu Demografie (1965, s. 170) se v roce 1964 se očekávala vyšší sňatečnost vzhledem k dalšímu posilnění věkových skupin ve sňatkovém věku, ale sňatečnost zůstala na stejné úrovni.

Podle Srba (1970, s. 158) byl rok 1969 na rozdíl od předchozích čtyř let v řadě ukazatelích příznivější, zvýšila se sňatečnost, také porodnost, ale stále přetrvává zvýšená úmrtnost a rozvodovost.

2.3.3 Období 1970-1989

Rychtaříková (1995, s. 159-160) charakterizuje sedmdesátá léta jako období, kdy se ve vyspělých zemích začalo nahrazovat manželství za nesezdané soužití. V České republice se trend častých a časných svateb ještě utužil a v roce 1973 se uzavřelo rekordní počet sňatků (99 518) od druhé světové války. Tomu také dopomohlo výrazné omezení možnosti cestovat do zahraničí od podzimu 1969. Dále byly v roce 1973 zavedené velmi výhodně novomanželské půjčky se státním příspěvkem, která byla poskytována manželům do 30 let věku včetně. Dalším faktorem přispívající ke zvýšení intenzity sňatečnosti byl příznivý vývoj bytové výstavby, kdy ročně dokončovalo 80-90 tisíc bytů. Díky těmto všem faktorům se u svobodných žen velmi výrazně zvýšily hodnoty pravděpodobnosti uzavřít manželství, u mužů tohle zvýšení nebylo až tak významné. Úhrnná sňatečnost svobodných žen ve věku

16-49 let v roce 1978 dosáhla maxima, neboť tenkrát vstupovalo do prvního manželství 98 % žen.

Vereš (1991, s. 3) doplňuje, že počátkem 70. let se pokles sňatečnosti zastavil, a naopak velmi rychle se sňatečnost zvyšovala, s tím souvisí i zvýšení porodnosti.

Hlavními příčinami takto vysoké sňatečnosti byly podle Českého statistického úřadu (1995, s. 5) vliv tradice a veřejného mínění, nízká úroveň antikoncepce a preference manželských párů v systému sociální péče a v bytové politice.

Fialová (2006, s. 102) dodává, že v roce 1973 hrubá míra sňatečnosti po čtvrté, ale také naposledy přesáhla hranici 10 %, od té doby spíše trvale klesala.

V závěru 70. let se objevil další trend – obnovený pokles (Vereš, 1991, s. 3).

Srb (2003, s. 234) upozorňuje na rok 1980, kdy došlo k zásadnímu obratu ve všech ukazatelích. Oproti roku 1979 se počet uzavřených manželství snížil z 84 496 na 78 343 a naopak vzrostl počet rozvodů z 26 191 na 27 211.

Osmdesátá léta byla do roku 1989 podle Rychtařikové (1995, s. 160-161) obdobím stabilizace sňatečnosti svobodných. V důsledku zvýšení cen byla novomanželská půjčka z roku 1973 upravena, ale na sňatečnost neměla významný vliv. Zhruba 10 % mužů zůstávalo trvale svobodnými ve věku 50 let, u žen byl tento počet nižší než 4,5 %. Průměrný věk při prvním sňatku byl v osmdesátých letech 24,5 až 25 let u mužů, u žen 21,6 až 21,8 let.

Mezi lety 1984-1989 byla podle Fialové (2006, s. 103) nejvyšší úroveň rozvodovosti a to mezi 3.-5. rokem manželství. Ale díky stálým výhodám manželství rozvedení poměrně brzy uzavřeli sňatek nový a tím přispívali k vyšší úrovni sňatečnosti, ale také k vysokému podílu osob žijících v manželství.

Vereš (1991, s. 98-99) uvádí, že v závěru 80. let se sňatečnost snížila, ale stále zůstávala na vyšší úrovni než v západoevropských státech. Jak již bylo zmíněno výše, tak hlavními příčinami tohoto jevu byla podpora mladým manželstvím ze strany státu, převážně při řešení bydlení, poskytování novomanželských půjček a slabé rozšíření alternativních forem soužití.

2.3.4 Období 1990-2002

Kučera (2008, s. 234-238) uvádí, že toto časové období se rapidně liší od předchozích ve všech směrech. Rozšířily se možnosti vzdělávání (včetně zahraničního), bylo možné

cestovat do zahraničí (za prací, rekreačně nebo jako poznávací výlet), výrazně se rozrostla struktura pracovních míst a vytvořili se podmínky pro podnikání. Díky dovozu moderních zdravotnických technologií a léků se začala rychleji snižovat úmrtnost a lidé o své zdraví začali více pečovat. Všechno tohle mělo za následek snížení intenzity sňatečnosti, protože vstup do manželství v nízkém věku ztratil dřívější atraktivitu. Úhrnná prvosňatečnost svobodných se dříve pohybovala okolo 96-97 % u žen a 90 % u mužů, do roku 1995 se tato hodnota snížila na 80 % u žen a 73 % u mužů. Co se na druhé straně zvyšovalo je průměrný sňatkový věk svobodných, který se zvýšil až nad 31 roků u mužů a u žen až nad 28 let. Podle tabulek sňatečnosti by ve věku 30 let zůstávalo svobodných ještě 49 % žen a 66 % mužů, dříve se tento ukazatel pohyboval okolo 30 % u žen a 40 % u mužů. Při snížení intenzity sňatečnosti a posun sňatkového věku se předpokládalo, že do manželství budou vstupovat vyzrálější snoubenci, a tedy sníží se úroveň rozvodovosti. Opak je ale pravdou, protože úhrnná rozvodovost vzrostla téměř o polovinu.

Aleš (1992, s. 274) popisuje, že v roce 1991 byla sňatečnost extrémně nízká oproti roku 1900. Tento rok byla také počet sňatků připadající na 1000 obyvatel na nejnižší úrovni od roku 1945. Tento pokles byl přirozenou kompenzací mimořádně vysokých počtů sňatků v roce 1990.

V roce 1990 se podle Fialové (2006, s. 104) počet sňatků ještě zvýšil, protože novomanželské půjčky byly poskytovány do konce roku 1990 a tedy od roku 1991 počet sňatků trvale klesal.

Rychtaříková (1995, s. 164-166) uvádí, že v roce 1992 došlo k trvalejšímu snížení úhrnné sňatečnosti svobodných, a to pod 0,8 u žen i mužů a v následujícím roce 1993 se úroveň sňatečnosti svobodných opět snížila na méně než 0,7. Průměrný věk při prvním sňatku v roce 1993 byl u mužů 24,6 let a u žen 21,8 let. V roce 1993 lze sledovat začátek odkládání manželství, protože průměrný věk při prvním sňatku se zvýšil u mužů na 26,2 let a u žen na 23,9 let. To se projevilo i na intenzitě sňatečnosti svobodných, která klesla na 0,76 u mužů a na 0,83 u žen. Důvodů, které vedly k tomuto poklesu je hned několik, zvýšený tlak na kvalifikaci mladých lidí, ekonomicky nedostupné získání bytu, kde stát k tomuto problému přistupuje „politikou nevměšování“ a v neposlední řadě se rozšířila možnost cestovat.

Růžková (1995, s. 239) charakterizuje rok 1993 i rok 1994 jako roky s extrémně nízkou sňatečností, které ale odpovídala tehdejšímu evropskému průměru. Tento pokles nastal rovnoměrně ve všech regionech. V roce 1994 byl počet sňatků nejnižší od roku 1918

(dosud nejméně sňatků bylo v roce 1957 – necelých 63 tisíc). Hlavní příčina byla opět doznívající kompenzace za rok 1990, ale také odkládání sňatků do vyššího věku. Odkládání sňatku se také projevuje na průměrném věku snoubenců, kdy u žen tento ukazatel činí 23,9 let a u mužů 26,2 let.

Rok 1999 i roky předtím byly podle Kučery (2000, s. 173) relativně stabilní co se týče nižší sňatečnosti. Nadále se zvyšoval průměrný věk snoubenců a v roce 1999 se u žen vyšplhal na 26,2 let a u mužů 28,5 let. Podle sňatkových tabulek vstupuje do manželství v reprodukčně efektivní věku do 30 let pouze 52 % mužů a 65 % žen.

V roce 2001 se sňatečnost opět snížila a dle Kretschmerové (2002, s. 160) to akorát potrhává probíhající změnu v reprodukčním chování mladé generace a jejího postoje k manželství a rodině. V tomto roce se uzavřelo 52,4 tis. sňatků, což bylo v historii České republiky zatím nejméně. Vzhledem k příznivé struktuře sňatkuschného obyvatelstva se nižší počet sňatků projevil na meziročním poklesu intenzity sňatečnosti. Podíl osob, které vstoupili do prvního manželství před dovršením 50 let dosáhl u mužů 65 % a u žen 72 %. Sňatky, kdy jeden z páru vstupuje do manželství jako rozvedený se v poslední dekádě mírně zvýšily a tyto sňatky tvoří 24-25 % všech sňatků.

Kretschmerová (2003, s. 155) také popisuje rok 2001, který se jako rok předchozí drží na stejné intenzitě sňatečnosti (66 % mužů a 72 % žen). A stále pokračuje trend posunu uzavírání manželství do vyššího věku, který souvisí se změnou časování založení rodiny a také s postoji mladé generace k roli manželství. Dále se výrazně snížila intenzity v prvních letech po rozvodu, v roce 2002 se průměrná doba mezi rozvodem a dalším manželstvím pohybovala k šesti letům.

V tomto období moderní doby se také podle Srba (2003, s. 234) snížila sňatečnost nevdaných 15letých a starších žen. V roce 2002 proti průměru v letech 1980-1974 se snížila o 48,7 %.

2.4 Charakteristika krajů České republiky z pohledu řešené problematiky

Česká republika je od 1. ledna 2000 rozčleněna na 13 krajů a hlavní město Praha, přičemž každý kraj je dále rozčleněn na okresy (Statistika&My, 2020).

Hlavní město Praha měla dle ČSÚ (ČSÚ, 2021) ke dni 31. 12. 2019 1 324 277 obyvatel a tento počet se neustále zvyšuje jak přirozenou měnou, tak migrací. V roce 2019

se v Praze uzavřelo 6 841 sňatků, pro porovnání v roce 2017 bylo uzavřeno 6 604 sňatků a v roce 2018 se počet sňatků snížil na 6 549. Průměrný věk při prvním sňatku u žen byl 31,4 let (2019) a u mužů 33,8 let (2019). V porovnání s předchozími lety se průměrný věk při prvním sňatku neustále zvyšuje jak u žen, tak u mužů.

Středočeský kraj se nachází uprostřed Čech a jak uvádí ČSÚ (ČSÚ₂, 2021) jedná se o největší kraj v České republice. K 31. 12. 2019 měl kraj 1 385 141 obyvatel a byl nejlidnatějším regionem v České republice. Počet uzavřených sňatků v roce 2019 byl podobný jako v hlavním městě tedy 6 872 sňatků. Na rozdíl od Prahy počet sňatků oproti roku 2017 (6 524 sňatků) a roku 2018 (6 656 sňatků) stále stoupá. Průměrný věk při prvním sňatku byl u žen 30,2 (2019) a u mužů 32,2 (2019). I tento ukazatel každým rokem stoupá.

Jihočeský kraj má podle ČSÚ (ČSÚ₃, 2021) nejmenší hustotu zalidnění z celé České republiky a nachází se zde 644 083 obyvatel (k 31. 12. 2019). V roce 2017 se v Jihočeském kraji uzavřelo 3 145 sňatků, v roce 2018 tento počet stoupl na 3 407 sňatků a v roce 2019 počet sňatků opět klesl na 3 284 sňatků. Průměrný věk při prvním sňatku u žen byl v roce 2017 29,6, v roce 2018 se věk snížil na 29,4 a v roce 2019 se opět zvýšil na 29,9. U mužů byl průměrný věk v roce 2017 32,1, v roce 2018 32,2 a v roce 2019 narostl na 32,6.

Plzeňský kraj, jak popisuje ČSÚ (ČSÚ₄, 2021), je třetím největším krajem v České republice, ale počtem obyvatel je až na osmém místě. Ke dni 31. 12. 2019 se v Plzeňském kraji nacházelo 589 899 obyvatel. Počet uzavřených sňatků v roce 2019 činil 3 006, v předešlých dvou letech tedy v roce 2017 činil počet uzavřených sňatků 2 857 a v roce 2018 stoupl na počet 3 034 sňatků.

Karlovarský kraj dle ČSÚ (ČSÚ₅, 2021) vznikl rozdělením kraje Západočeského na Plzeňský a Karlovarský. Počet obyvatel v tomto kraji ke dni 31. 12. 2019 činil 294 664. Co se týče počtu uzavřených sňatků je Karlovarský kraj posledních pár let poměrně konzistentní. V roce 2017 bylo uzavřeno 1 551 sňatků. V roce 2018 se tento počet mírně zvýšil na 1 631 sňatků a v roce 2019 se opět snížil na 1 593 sňatků. Průměrný věk při prvním sňatku u mužů je o poznání vyšší než v ostatních krajích, v roce 2017 tento věk činil 32,6, v roce 2018 33,1 a v roce 2019 se opět zvýšil na 33,9. Průměrný věk u žen se také neustále zvyšuje a v roce 2019 činil 30,8.

Ústecký kraj, jak uvádí ČSÚ (ČSÚ₆, 2021), měl ke konci roku 2019 820 965 obyvatel a je tedy v pořadí pátým krajem v republice. Počet uzavřených sňatků v roce 2019 činil 4 207, ale v předchozím roce byl tento počet lehce vyšší. Průměrný věk při prvním

sňatku se opět zvyšuje a v roce 2019 činil tento 33,1 a u žen 30,7 a také každým rokem stoupá.

Liberecký kraj je svojí rozlohou dle ČSÚ (ČSÚ₇, 2021) nejmenším krajem v republice, s výjimkou hlavního města Prahy. Ke konci roku 2019 se zde nacházelo 443 690 obyvatel a podle tohoto ukazatele je Liberecký kraj druhý nejmenší. Počet sňatků v roce 2019 činil 2 288, v předešlých dvou letech se tento počet snížil i zvýšil pouze o pár desítek sňatků. Průměrný věk při prvním sňatku u mužů činil v roce 2018 i 2019 32,8 a u žen v roce 2018 30,4 a v roce 2019 se tento věk naopak snížil na 30,1.

Královéhradecký kraj podle ČSÚ (ČSÚ₈, 2021) měl ke konci roku 2019 551 647 obyvatel, což je 5,2 % celkové počtu obyvatel republiky. Počty uzavřených sňatků v roce 2017 činily 2 669, v roce 2018 2 7914 a v roce 2019 se tento počet pouze lehce zvýšil na 2 797 sňatků.

Pardubický kraj je svou rozlohou pátým nejmenším krajem v České republice. ČSÚ (ČSÚ₉, 2021) uvádí, že k 31. 12. 2019 zde žilo 522 662 obyvatel. Počet uzavřených sňatků byl v roce 2017 2 450, v roce 2018 se počet zvýšil na 2 648 a v roce 2019 počet sňatků klesl na 2 552 sňatků. Průměrný věk při prvním sňatku u mužů byl v roce 2017 a v roce 2018 stejný tedy 31,8 a v roce 2019 se průměr zvýšil na 32,0. U žen byl průměrný věk v letech 2017 29,0, v roce 2018 29,1 a v roce tento průměr vzrostl na 29,5.

Vysočina dle ČSÚ (ČSÚ₁₀, 2021) svojí rozlohou patří mezi regiony s nadprůměrnou velikostí. K 1. lednu 2020 zde žilo 510 000 obyvatel. Počet sňatků v roce 2019 činil 2 666, v letech předchozích tedy v roce 2018 byl počet sňatků vyšší a to 2 689 a v roce 2017 byl počet sňatků o něco nižší a činil 2 554 sňatků. Průměrný věk při prvním sňatku u mužů i žen každý rok nepatrně stoupl.

Jihomoravský kraj měl ke dni 31. 12. 2019 1 191 989 obyvatel, což podle ČSÚ (ČSÚ₁₁, 2021) představuje 11,1 % celkového počtu obyvatel ČR. Počet sňatků v kraji se rok od roku lehce zvyšuje, v roce 2017 bylo uzavřeno 6 040 sňatků, v roce 2018 6 156 a v roce 2019 tento počet lehce stoupl na 6 164 sňatků.

Zlínský kraj, jak uvádí ČSÚ (ČSÚ₁₂), je svojí rozlohou čtvrtým nejmenším krajem v republice a ke konci roku 2019 v kraji žilo 582 555 obyvatel. Počet uzavřených sňatků v letech 2017-2019 se pohyboval okolo 2900 svateb. Průměrný věk při prvním sňatku se opět jako u všech ostatních krajů rok od roku zvyšoval. V roce 2017 byl průměrný věk u mužů 31,9 a u žen 29,1, v roce 2018 se tento věk zvýšil u mužů na 31,1 a u žen na 29,3 a v roce 2019 byl průměrný věk u mužů 32,2 a u žen 29,5.

Olomoucký kraj měl dle ČSÚ (ČSÚ₁₃, 2021) ke dni 31. 12. 2019 632 015 obyvatel. Počet uzavřených sňatků v Olomouckém kraji každým rokem roste a v roce 2019 činil počet uzavřených sňatků 3 213. Průměrný věk při prvním sňatku se opět pohybuje okolo 32,2 let u mužů a u žen se pohybuje okolo 29,4 let.

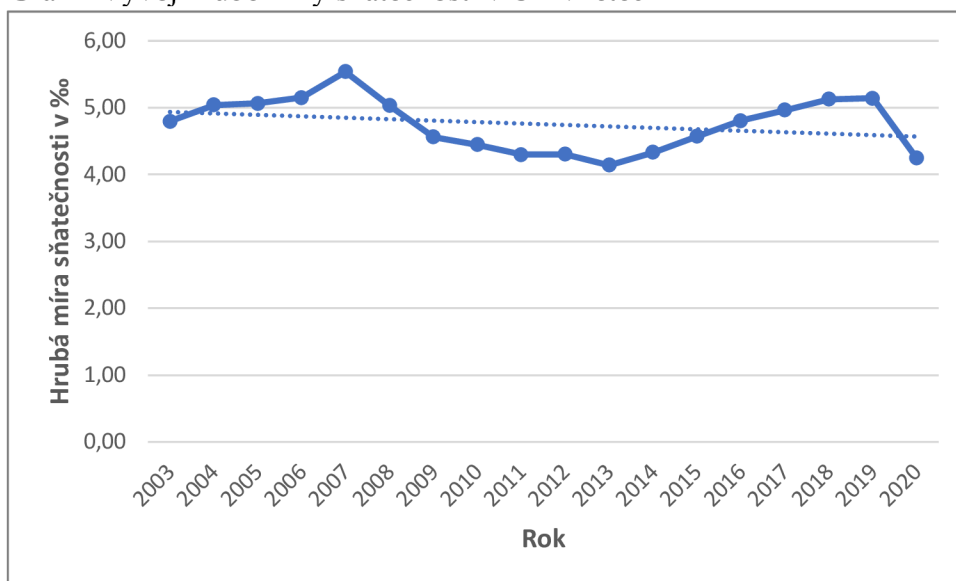
Moravskoslezský kraj je s počtem obyvatel 1 201 000 dle ČSÚ (ČSÚ₁₄, 2021) třetím nejlidnatějším krajem v republice. Počet uzavřených sňatků v kraji je velmi podobný s krajem Jihomoravským, Středočeským a hlavním městem Prahou. V roce 2017 činil počet sňatků 6 004, v roce 2018 6 285 a v roce 2019 6 484.

3 Vlastní práce

3.1 Statistická analýza vývoje sňatečnosti v ČR mezi lety 2003-2020

Po detailnější analýze si lze všimnout, že hrubá míra sňatečnost v ČR má mírně klesající tendenci. Významný pokles byl zaznamenán v roce 2020 v důsledku pandemie COVID-19, konkrétně se počet svateb snížil o 9 455 a hrubá míra sňatečnosti se snížila z 5,14 ‰ na 4,24 ‰.

Graf 1 Vývoj hrubé míry sňatečnosti v ČR v letech 2003-2020

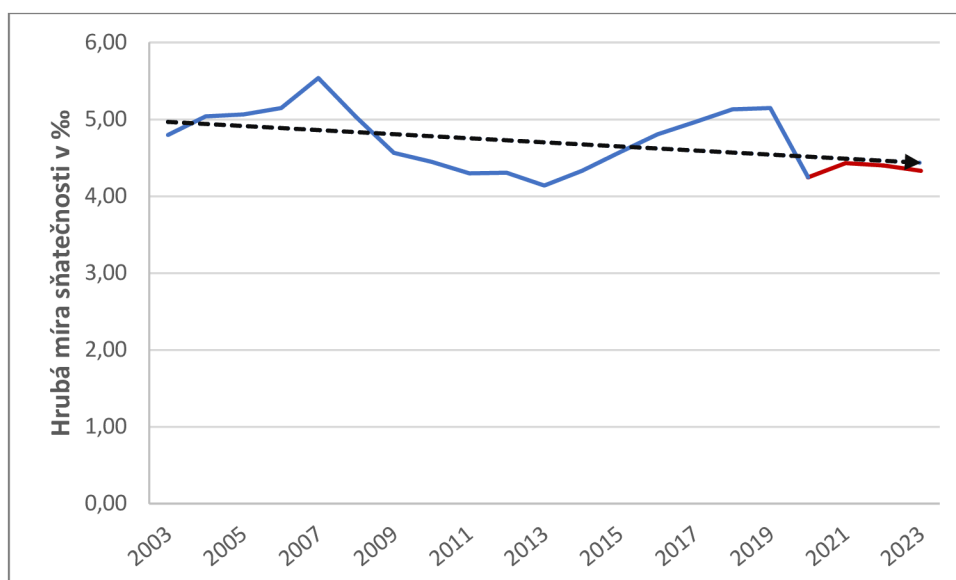
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dle vypočtených hodnot 1. difference opět lze říci, že k největšímu meziročnímu poklesu došlo v roce 2020 a to o 0,90 ‰, i hned na druhém místě co se meziročního poklesu týče se nachází rok 2008, ve kterém hrubá míra poklesla o 0,51 ‰. Zajímavým úkazem je hrubá míra sňatečnosti v roce 2012, která je naprosto totožná s rokem 2011. Naopak k největšímu nárůstu došlo v roce 2007, kde se hrubá míra sňatečnosti zvýšila o 0,39 ‰.

Při popisu časové řady pomocí průměrného koeficientu růstu bylo zapotřebí ji rozdělit na čtyři části, protože se nejedná o monotónní časovou řadu. V prvním sledovaném období (2003-2007) se průměrně sňatečnost každým rokem zvyšovala o 3,6 %. Pokles o přibližně 4,7 % nastal ve druhém sledovaném období (2007-2013), ve třetím období (2013-2019) lze sledovat opět vcelku rapidní vzrůst o 3,7 % a v poslední čtvrté období (2019-2020) nastal zas pokles o 17,5 %.

Pro popis trendu byla zvolena lineární funkce, přičemž hodnoty indexu determinace dosahovaly 0,486, v tom případě kvadratická funkce vystihuje vývoj sňatečnosti z 48,6 %. Index korelace dosáhl hodnot 0,6978 což značí středně silnou závislost. Hodnota p je nižší než alfa (0,05) a lze tedy říct, že se nulová hypotéza zamítá a lineární funkce je vhodná pro popis trendu. Pro zjištění vhodnosti funkce pro předpovědi byla použita relativní chyba prognózy, kde se hodnoty dostaly nad 5 % a konkrétně na 9,43 %. Lineární funkce je tedy vhodná pro výpočet prognóz, ale spíše na kratší časový úsek. Prognóza byla vypočítána z funkce $y'_i = 5,75065 - 0,06773t_i$.

Graf 2 Predikce vývoje hrubé míry sňatečnosti v ČR pro rok 2021-2023

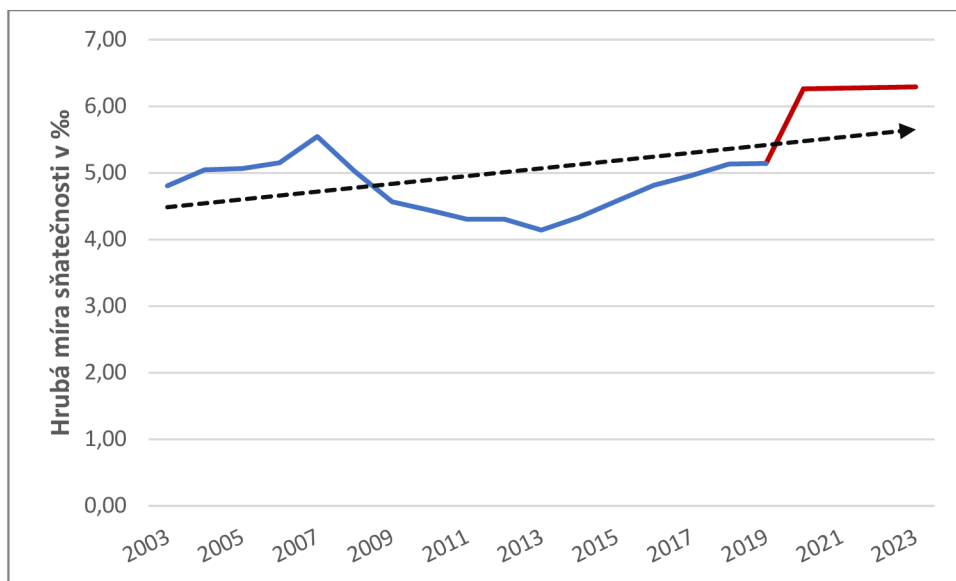

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnoty hrubé míry sňatečnosti by se dle predikce měly v roce 2021 a 2022 dostat nad 4,4 % a v roce 2023 mírně klesnout na 4,33 %. Pokud by se opět zjišťovala vhodnost modelu pro předpověď je možné, že by se relativní chyba prognózy dostala na 10 % a v tom případě by již lineární funkce nebyla vhodná pro popis předpovědí. Vzhledem k tomu, že v roce 2020 byla omezená možnost pořádání svateb kvůli proti epidemiologickým opatřením byla také provedena analýza bez roku 2020. V tomto případě je pro popis trendu ideální kvadratická rovnice, kdy hodnota indexu korelace činila 0,81 a hodnota indexu determinace popisovala vývoj sňatečnosti ze 66,4 %. Hodnota p byla opět menší než alfa (0,05) tím pádem je kvadratická funkce vhodná pro popis trendu. Při výpočtu relativní chyby prognózy se model ukázal jako vhodný pro popis i na delší časové úseky, přičemž hodnoty dosahovaly

0,90 % a kvadratická funkce má následující tvar $y'_i = 6,31911 - 0,25654t + 0,01100t^2$. Pokud by se tedy nebrala v potaz data z roku 2020 a predikce by se počítala pouze z dat z roku 2019 tak by hrubá míra sňatečnosti naopak stoupala.

Graf 3 Predikce vývoje hrubé míry sňatečnosti v ČR pro rok 2020-2023

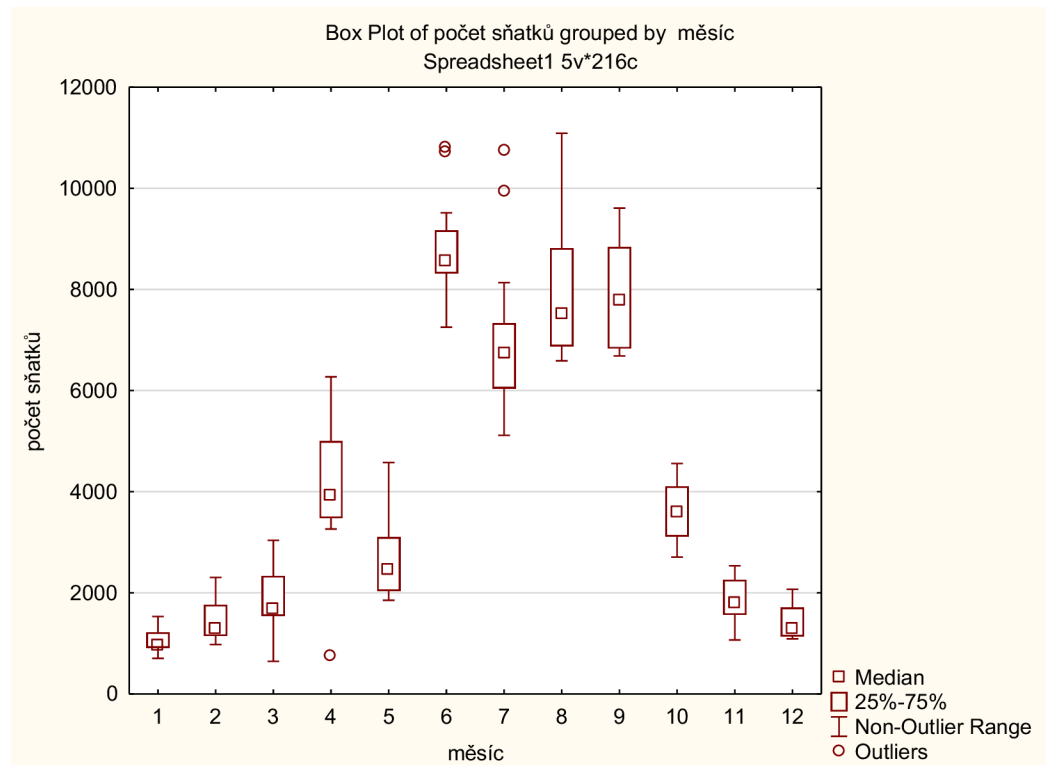

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

3.2 Analýza sezónního kolísání sňatečnosti v ČR v letech 2003-2020

Za pomoci dvoufázové analýzy rozptylu byly zjištěny statisticky významné rozdíly hodnot hrubé míry sňatečnosti v měsících v roce, k významným rozdílům mezi lety však nedochází. Většina dat v zimních měsících nevykazuje odlehlé hodnoty, takže jak krabice, tak i její „vousky“ mají malý rozsah. I přes to, že u měsíce srpna lze pozorovat vzdálené nejvyšší hodnoty, které ale stále nejsou odlehlými hodnotami tak medián počtu svateb v srpnu se nachází v první polovině krabice, takže průměrný počet svateb je pod hranicí 8 000. V grafu se nachází také odlehlá pozorování, které mají větší hodnotu než horní kvartil, obě tyto pozorování lze spatřovat v červenci.

Obrázek 1 Počet sňatků v měsíci během sledovaného období 2003-2020

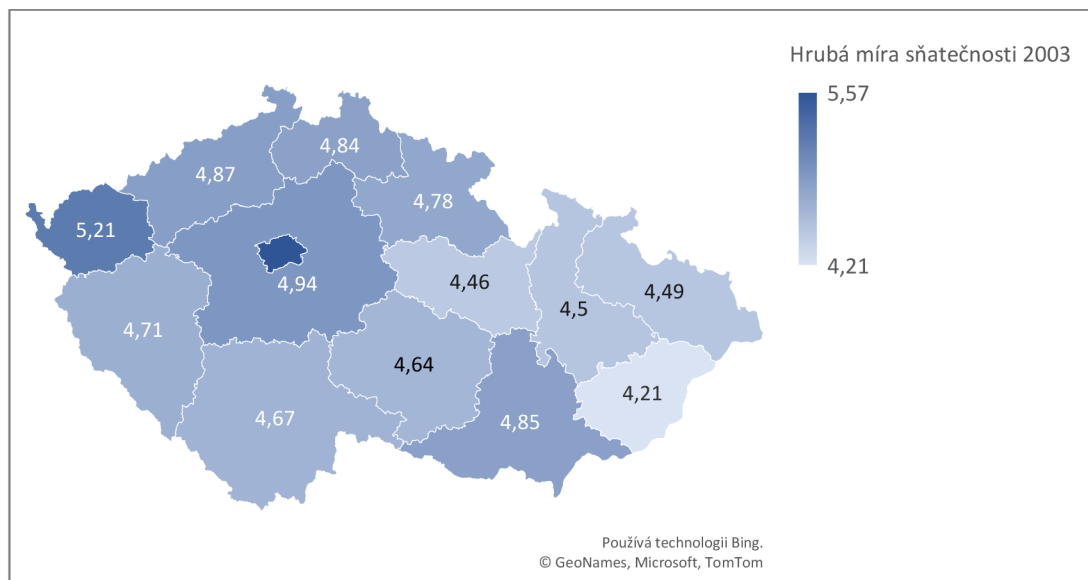
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Mezi méně oblíbené měsíce pro konání svatby se řadí leden, únor, březen, říjen, listopad a prosinec, a tedy snoubenci velmi rádi uzavírají sňatek v letních měsících. Ovšem je zde výjimka a tím je měsíc květen, který se řadí také do kategorie méně populárních měsíců, i když je spojovaný s Máchovým Májem. Důvod je ten, že v pohanských dobách byl tento měsíc chápán jako období nevázané veselosti. V posledních letech si také snoubenci oblíbili měsíc duben, protože přeci jen v dubnu už je lepší počasí než v březnu. Nejpopulárnějšími měsíci jsou červen, červenec, srpen a také září. Z grafu jde dobře vidět v jakém měsíci byl naměřen nejvyšší počet sňatků. Tímto měsícem byl srpen a počty uzavřených manželství překročily hranici 11 000 svateb.

Pomocí výpočtu sezónních faktorů a jejich hodnot, které ukazují, že v důsledku působení sezónních vlivů se v červnu, červenci, srpnu a září uzavřelo více sňatků oproti průměru. V červnu dle hodnot sezónních faktorů uzavřelo o 215 sňatků více než-li je průměr, v červenci o 168 svateb více, v srpnu o 164 více svateb a v září o 102.

3.3 Statistická analýza sňatečnosti v krajích v letech 2003-2020

Obrázek 2 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti v krajích v roce 2003

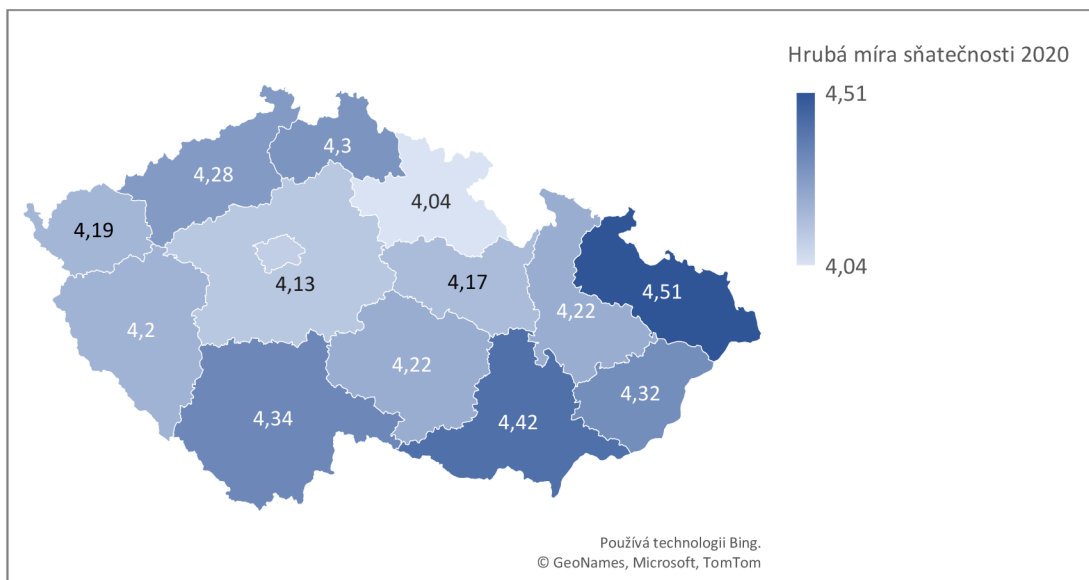
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnoty hrubé míry sňatečnosti v roce 2003 měly rozsah od 4,21 % až po 5,57 %. Dle mapy lze říct, že nejvyšší hodnoty byly naměřeny v Praze, kde se tedy dostaly až na úplné maximum 5,57 %. Dalším velmi úspěšným krajem byl kraj Karlovarský a obecně lze říct, že střed a sever České republiky byl velmi úspěšný, co se hodnot hrubé míry sňatečnosti týče. Naopak na východě republiky lze nalézt nejnižší hodnoty, jako například ve Zlínském kraji, kde se hrubá míra sňatečnosti dostala na minimum 4,21 %. Jižní část České republiky se pohybovala v podobných hodnotách okolo 4,65 %. Kromě tedy hlavního města Prahy, Karlovarského kraje a kraje Zlínského nelze nikde jinde pozorovat extrémní rozdíly v hodnotách sňatečnosti.

V roce 2020 lze naopak spatřovat rozdíly mezi kraji a také se velmi změnila struktura krajů dle hodnot sňatečnosti. V krajích, ve kterých v roce 2003 byly nejvyšší hodnoty se rázem propadly mezi kraje s nejnižší hodnotou. Mezi tyto kraje s výrazným propadem patří Praha, Karlovarský kraj a kraj Středočeský. Nejlépe si v roce 2020 vedly kraje Moravskoslezský (4,51 %), Zlínský (4,32 %) a Jihomoravský (4,42 %). Východ republiky, který v roce 2003 zaznamenal nejnižší hodnoty se v roce 2020 naopak dostává do popředí. Další hlavní změnou je kraj Královéhradecký, který v roce 2020 vykazoval nejnižší možnou hodnotu hrubé míry sňatečnosti a také kraj Karlovarský zažil rapidní snížení oproti

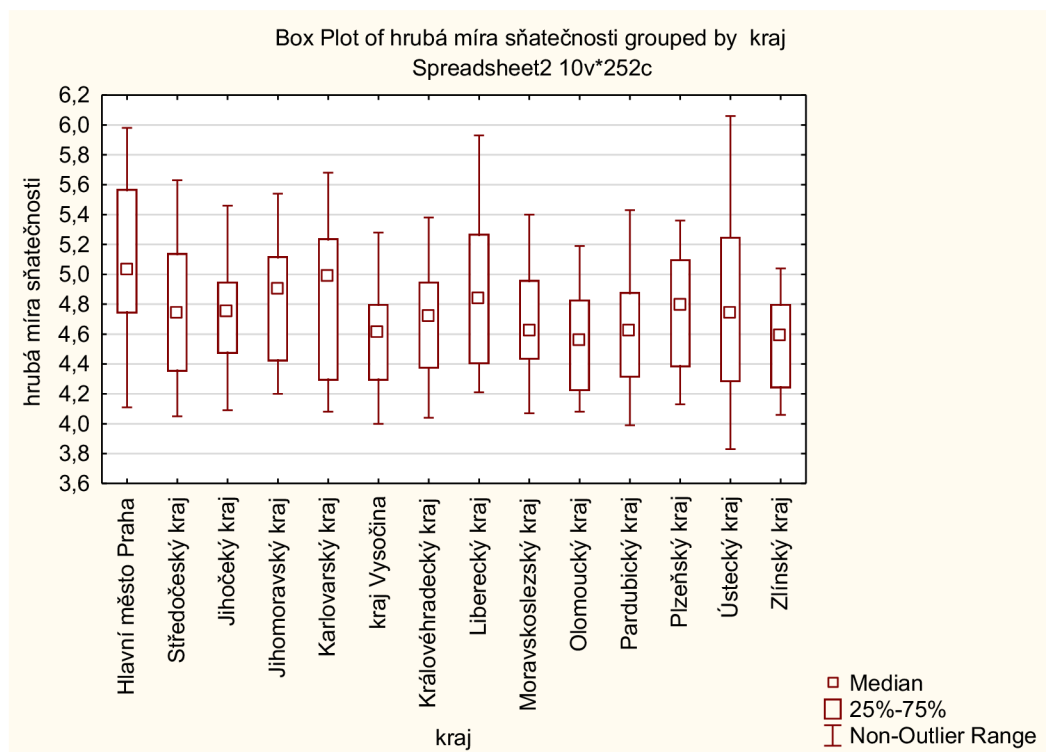
roku 2003. Ale stále tu jsou kraje, které zůstávají v podobných hodnotách a mezi tyto stále kraje patří kraj Liberecký, Ústecký, Pardubický a kraj Vysočina.

Obrázek 3 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti v krajích v roce 2020

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

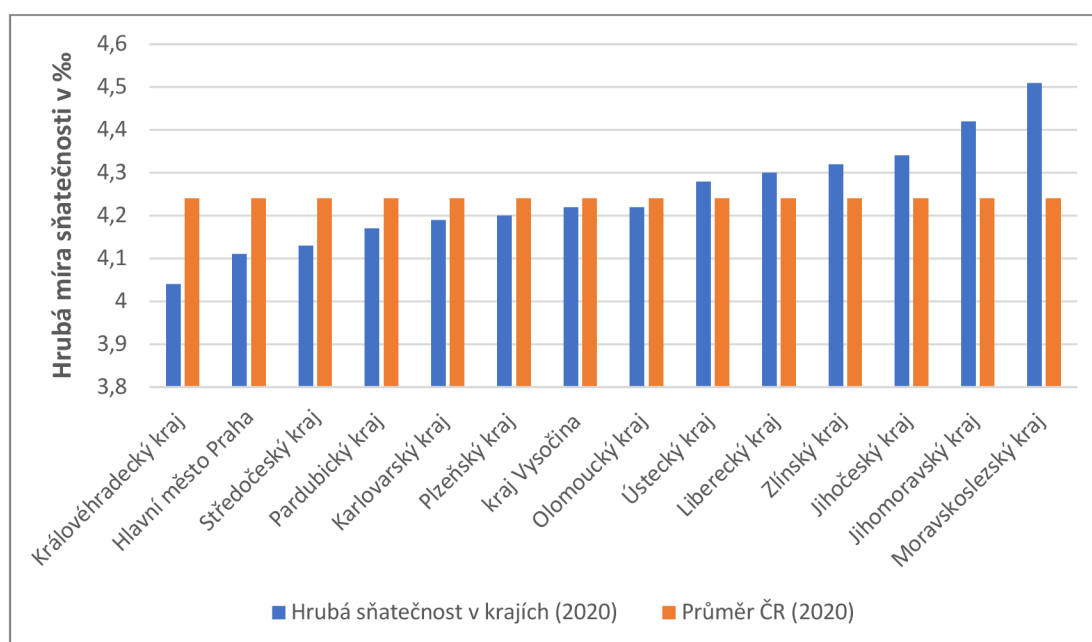
Obrázek 4 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti v krajích za období 2003-2020

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Při analýze krajů pomocí analýzy rozptylu nedošlo k žádnému významnému odchýlení a žádný kraj tedy nevykazuje statisticky významný rozdíl v hodnotách hrubé míry sňatečnosti. Z grafu lze pozorovat Ústecký kraj, který má největší rozsah vzdálených hodnot od mediánu, nejvyšší hodnota hrubé míry sňatečnosti se v tomto kraji pohybovala okolo 6,05 ‰ a na druhé straně nejnižší hodnota činila okolo 3,5 ‰ a další odlehlé hodnoty lze pozorovat v Libereckém kraji. Ve všech krajích se medián pohyboval od hodnot 4,4 ‰ až po 5 ‰.

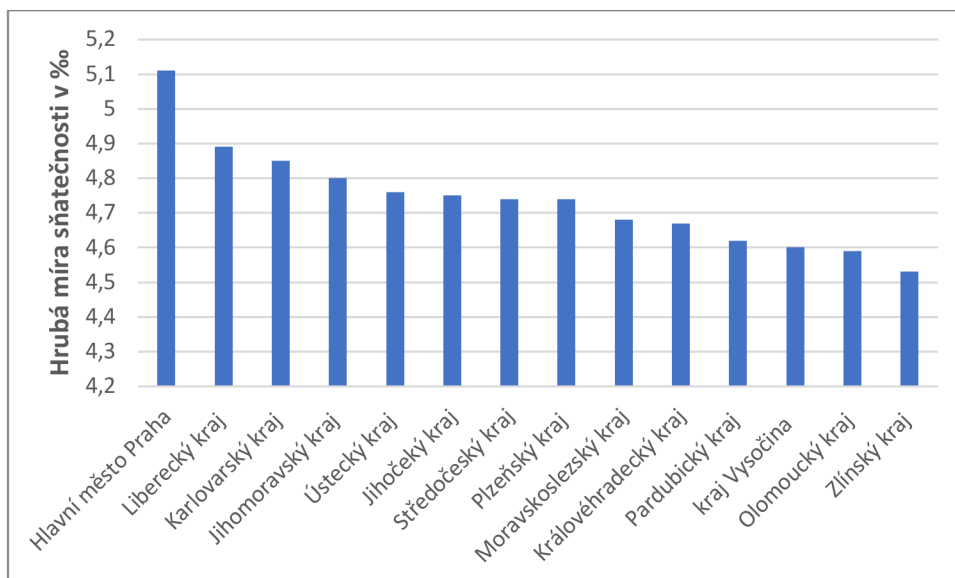
Graf 4 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti vůči průměru ČR

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z hlediska průměru graf znázorňuje, že v roce 2020 byly hodnoty hrubé míry sňatečnosti pod průměrem v kraj Královéhradeckém, v hlavním městě Praze, dále ve Středočeském kraji a v kraji Pardubickém. Kraj Vysočina a Olomoucký kraj se nejvíce přibližovali k průměrné míře hrubé sňatečnosti, která v roce 2020 činila 4,24 ‰. Naopak mezi kraje s nadprůměrnými hodnoty lze řadit kraj Zlínský, Jihočeský, Jihomoravský a také Moravskoslezský kraj. Velmi oblíbenou částí republiky pro pořádání svateb je tedy východ až jihovýchod ČR.

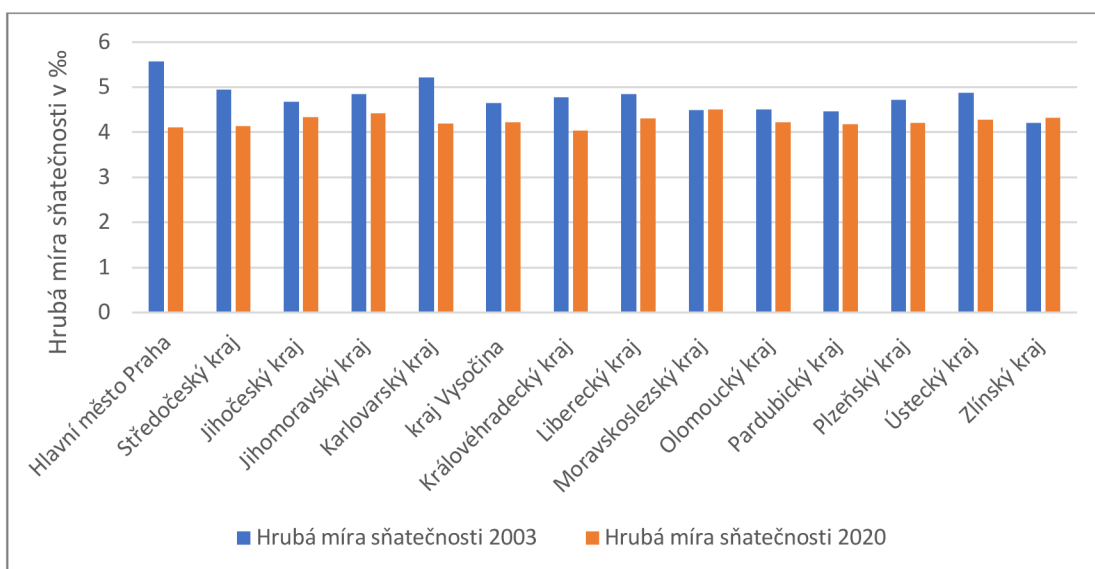
Graf 5 Pořadí krajů z hlediska průměrné sňatečnosti v letech 2003-2020

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

I přes to, že Praha v roce 2020 nepatřila mezi kraje s nejvyšší mírou hrubé sňatečnosti tak za celé sledované období je její průměr nejvyšší a činí přes 5,1 %. Také Zlínský kraj, který patřil v roce 2020 mezi kraje s vyššími hodnotami hrubé míry sňatečnosti se v celkovém průměru umístil na posledním místě. Kraje, které obsadili prostřední příčky se nijak výrazně neliší a ani rozdíl mezi prvním a posledním místem není nijak významný. Sňatečnost ve Zlínském kraji je nižší o 0,58 % než sňatečnost v Praze.

Graf 6 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti v roce 2003 a 2020

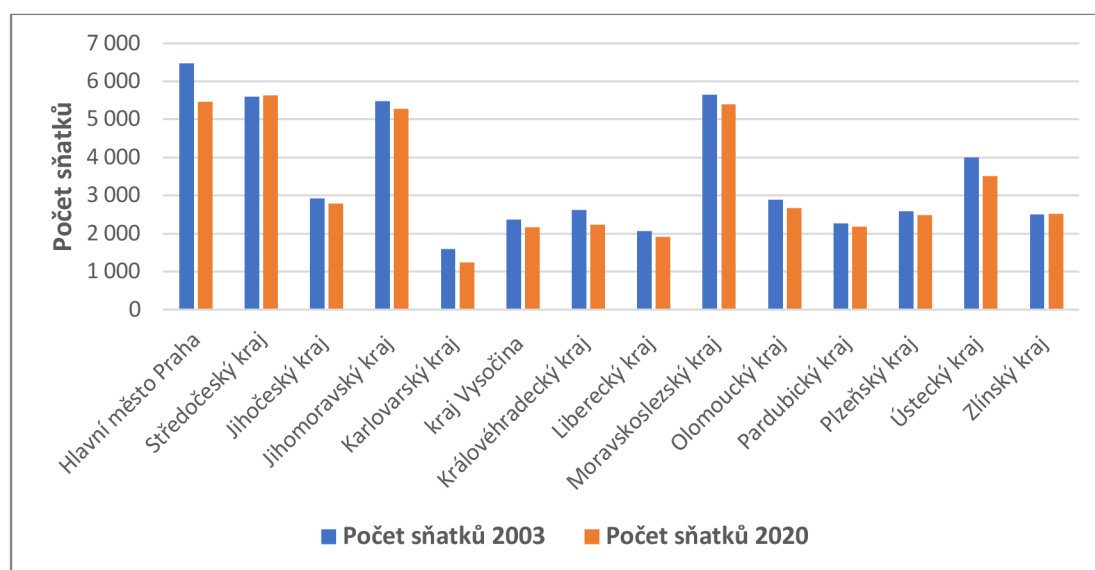

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf znázorňuje rozdíly hrubé míry sňatečnosti v krajích ČR v roce 2003 a 2020. Největší rozdíl mezi těmito roky lze pozorovat v hlavním městě Praze, kde se hodnoty z 5,57 % propadly na 4,94 %. Propad hrubé míry sňatečnosti lze pozorovat ve všech krajích kromě kraje Moravskoslezského a Zlínského, kde se naopak hodnoty hrubé míry zvýšily oproti roku 2003. U Moravskoslezského kraje došlo k nárůstu o pouhé 0,2 % a v kraji Zlínském se hodnoty zvýšily o 0,11 %. Mezi další kraje, které oproti roku 2003 zažily větší pokles patří například Středočeský kraj, Karlovarský kraj nebo kraj Královéhradecký.

Postavení krajů se nepatrně liší v počtu uzavřených sňatků v roce 2003 a v roce 2020. Mezi kraje, ve kterých se počet sňatků zvýšil patří kraj Středočeský, který v předešlém grafu patří mezi kraje, ve kterých došlo největšímu poklesu. K dalšímu nepatrnému zvýšení počtu uzavřených sňatků došlo v kraji Zlínském, jinak u všech ostatních krajů došlo ke snížení počtu svateb.

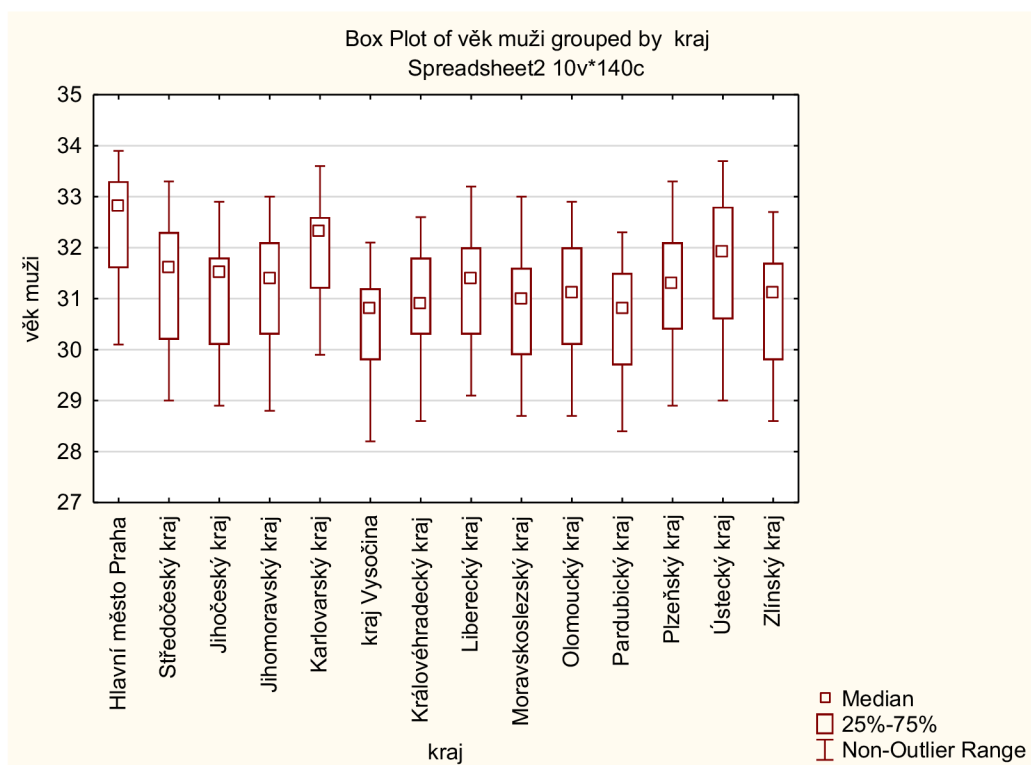
Graf 7 Počet uzavřených sňatků v roce 2003 a 2020

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z pohledu věku při prvním sňatku je nejvyšší průměrný věk mužů při prvním sňatku v hlavním městě Praze, kde průměrný věk za sledované období činí 32,8 let. Tento vyšší průměr může být spojen s finanční náročností jak svatby, tak žití v hlavním městě.

Obrázek 5 Průměrný věk mužů při prvním sňatku v krajích za sledované období 2003-2020

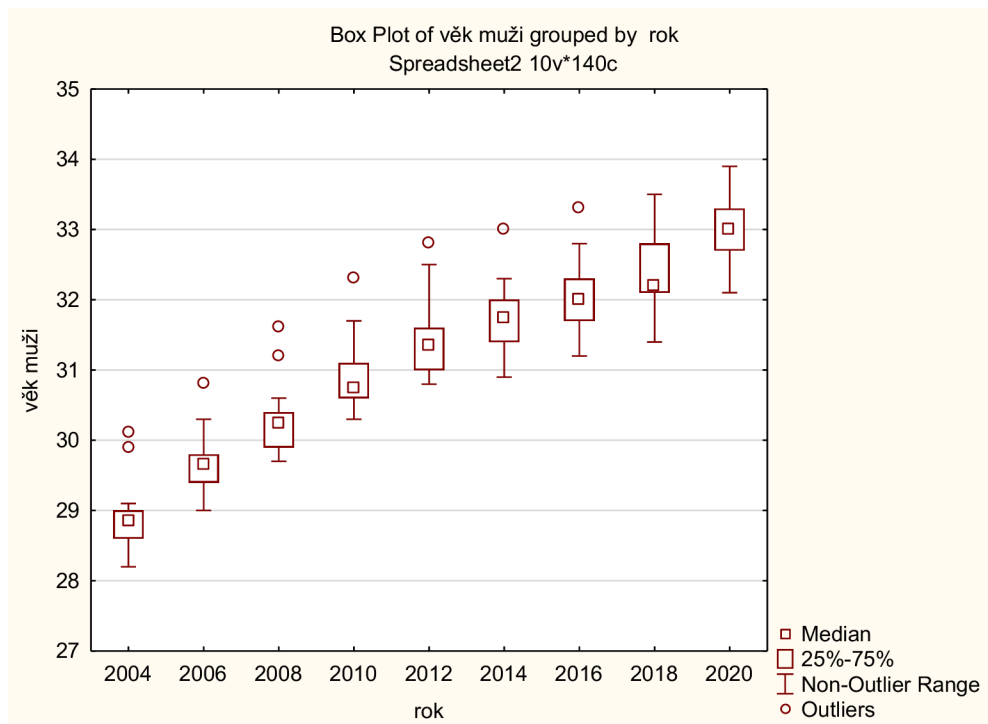

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V Karlovarském kraji se také průměrný věk nachází v horním kvartálu a mužům je průměrně okolo 32,4 let, když uzavírají svůj první sňatek. Ve všech krajích lze pozorovat, že medián je spíše pohybuje v horní části boxu kromě jednoho kraje a tím je kraj Královéhradecký. V tomto kraji je hranice průměrného věku při prvním sňatku okolo 31 let, není to tedy ani nejnižší věk, ale v porovnání se zbylými daty se medián pohybuje v dolní polovině boxu. Mezi kraje s nejnižším průměrným věkem lze zařadit kraj Vysočina a také Pardubický kraj, kdy oba tyto kraje se drží pod hranicí 31 let.

Každým rokem také roste průměrný věk při prvním sňatku a už každého roku se nachází vzdálené pozorování. Lze přepokládat, že tato odlehlá pozorování budou z větší části zapříčiněné průměrným věkem v Praze. V posledním roce sledovaného období, ale lze pozorovat, že se věk ustálil, a tedy nejsou zde žádná odlehlá nebo extrémní pozorování.

Obrázek 6 Průměrný věk mužů při prvním sňatku za sledované období 2003-2020

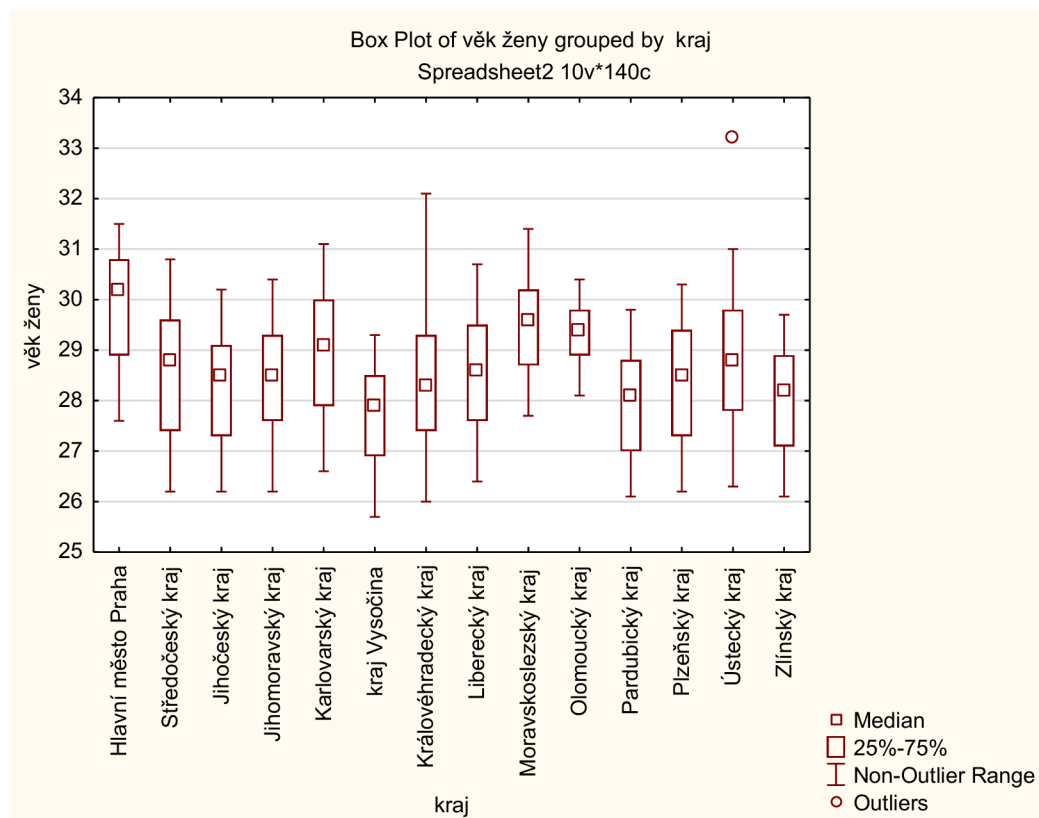

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

U průměrného věku žen při prvním sňatku je graf velmi podobný, opět nejvyšší průměr drží hlavní město Praha, kde průměrný věk při prvním sňatku činí více jak 30 let. Velký věkový rozsah lze pozorovat v Královéhradeckém kraji, ve kterém nejvyšší hodnota dosahovala více jak 32 let a nejnižší hodnota průměrného věku činila 26 let.

Zde je také možné sledovat odlehlé pozorování, a to v Ústeckém kraji, kde se hodnota v roce 2020 vyšplhala na 33,7 let. Mezi kraje s nejnižším průměrným věkem patří kraj Vysočina, Pardubický a také Zlínský, kdy se všechny tyto kraje drží buď pod hranicí nebo těsně nad hranicí 28 let.

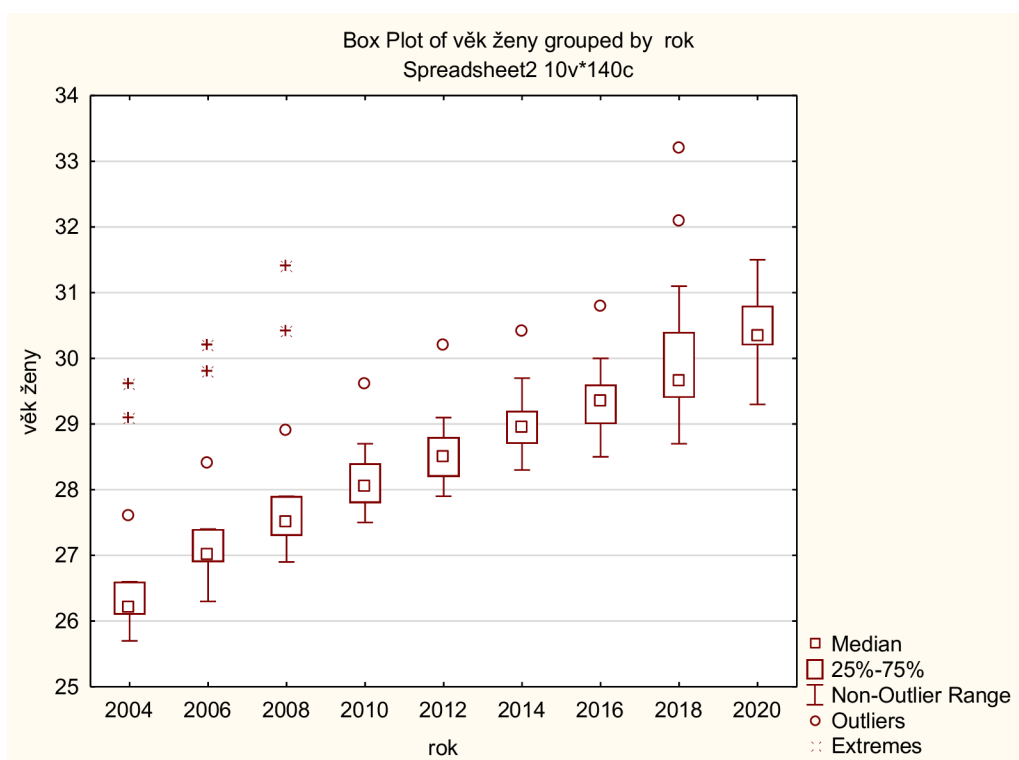
Obrázek 7 Průměrný věk žen při prvním sňatku v krajích za sledované období

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Při analýze vývoje průměrného věku žen ve sledovaném období si lze všimnout jak odlehlého pozorování, tak i extrémního pozorování. Extrémní pozorování lze spatřovat hlavně na začátku sledovaného období, kdy v roce 2004 v Moravskoslezském kraji průměrný věk pohybovat okolo 29,5 let a také v Olomouckém kraji se věk vyšplhal nad hranici 29 let. A překvapivě tyto dva kraje stojí za extrémním pozorováním i v roce 2006 a 2008. Stejně jako tomu bylo u průměrného věku mužů tak i u žen se v roce 2020 průměr ustálil na 30 letech a více a nelze už spatřovat žádná odlehlá nebo extrémní pozorování.

Obrázek 8 Průměrný věk žen při prvním sňatku za sledované období 2003-2020

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Závěr

Na základě analýzy bylo zjištěno, že hodnoty hrubé míry sňatečnosti měly do roku 2019 mírně stoupající tendenci, která se zastavila v roce 2020, kde se hrubá míra sňatečnosti snížila na 4,24 ‰. Predikce pro následující tři roky ukazují klesající tendenci, tedy v případě, když je do predikce zahrnut i rok 2020, který byl v ohledu sňatečnosti slabým rokem. Pokud se nebudou brát v potaz data za rok 2020 tak má predikce naopak stoupající tendenci. Dle predikcí by se rok 2020 pohyboval okolo 6,26 ‰ a tyto hodnoty by během let mírně stoupaly. Pomocí dvoufázové analýzy rozptylu byla prokázáno, že měsíce červen, červenec a srpen se od zbylých měsíců významně statisticky liší v počtu uzavřených sňatků, dále lze pozorovat ve sledovaném období jedno velmi specifické datum 7.7. 2007, které se stalo velmi atraktivním datem a lze pozorovat vyšší počet sňatků v červenci v roce 2007. I když v roce 2020 došlo k poklesu v počtu svateb tak lze opět pozorovat jedno atraktivní datum a tím byl únor, ve kterém bylo uzavřeno téměř 2x více manželství než v únoru roku 2019. Počet sňatků v daném tedy měsíci ovlivňují atraktivní data a také počet sobot v měsíci, protože v tento den je uzavíráno okolo 70 % všech sňatků.

Dalším zajímavým ukazatel bylo rozložení krajů v roce 2003 oproti roku 2020. V roce 2003 byla nejvyšší míra hrubé sňatečnosti jednoznačně v hlavním městě Praze, ale data z roku 2020 hovoří o opaku, v tomto roce se Praha dostává mezi kraje s nižší hodnotou hrubé míry sňatečnosti. Největší proměnu mezi sledovaným obdobím zažil východ republiky, který se v roce 2003 řadit mezi části s nejnižší hrubou mírou sňatečnosti, a naopak v roce 2020 se zde nacházejí kraje nejvyšší hodnotou hrubé míry sňatečnosti jako je kraj Moravskoslezský, Zlínský a Jihomoravský. Významný propad zažily kromě Prahy také kraj Středočeský a Karlovarský. Dalším faktorem, který tuto hypotézu potvrzuje je postavení krajů vůči průměru ČR, mezi kraje s nadprůměrnými hodnotami sňatečnosti se řadí kraj Liberecký, Zlínský, Jihočeský, Jihomoravský a kraj s nejvíce nadprůměrnými hodnotami je Moravskoslezský kraj (4,51‰). Po provedené analýze krajů pomocí analýzy rozptylu nedošlo k žádnému významnému odchýlení a žádný kraj ČR nevykazuje statisticky významný rozdíl v hodnotách hrubé míry sňatečnosti.

Posledním zajímavým sledovaným ukazatelem byl průměrný věk snoubenců při prvním sňatku. Přičemž jak průměrný věk mužů, tak žen postupem času stoupá a tento ukazatel má jednu společnou charakteristiku a to, že nejvyšší průměrný věk snoubenců je v Praze. Toto prvenství může zapříčinit vysoká životní úroveň v hlavním městě, pracovní

příležitosti a neomezené možnosti vzdělávání. U mužů v Praze je průměrný věk při prvním sňatku okolo 33 let. Průměrný věk žen se tolik neliší od věku mužů, protože ženám průměrně bývá okolo 30 let.

Celý tento koloběh snižování počtu svateb, preferování nesezdaného soužití a poměrně vysokého věku při první svatbě mají za následek stárnutí populace.

4 Seznam použitých zdrojů

4.1 Bibliografie

ARLT, Josef, Markéta ARLTOVÁ a Eva RUBLÍKOVÁ. *Analýza ekonomických časových řad s příklady*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2002. ISBN 80-245-0307-7.

HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 8086946436.

HRUŠÁKOVÁ, Milana. *Manželství a paragrafy*. Praha: Computer Press, c2000. Právní rady. ISBN 80-7226-409-5.

KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ, ed. *Demografie (nejen) pro demografy*. 3., přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Sociologické pojmosloví. ISBN 978-80-7419-012-4.

KALIBOVÁ, Květa. *Úvod do demografie*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2001. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0222-9.

KLÍMEK, Petr. *Ekonomické aplikace statistiky a data miningu*. Bučovice: Martin Stříž, 2008. ISBN 978-80-87106-10-5.

KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-546-5.

KLUFOVÁ, Renata. *Základy demografie*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2008. 205, [22] s. ISBN 978-80-7394-125-3.

KOSCHIN, Felix. *Demografie poprvé*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0859-1.

LAŠEK, Jan et al. *Čtyři pohledy na rodinu*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 112 s. ISBN 978-80-7435-531-8.

Občanský zákoník: změny občanského zákoníku od 1. 7. 2021: rejstřík prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš: redakční uzávěrka 1. 6. 2021 Ostrava: Sagit, 2012-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-471-9.

ROUBÍČEK, Vladimír. *Úvod do demografie*. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-85963-43-4.

SEGER, Jan. *Statistické metody v ekonomii*. Jinočany: H & H, 1993. ISBN 80-85787-26-1.

SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.

ŠEVČÍK, Stanislav. *Demografie*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2007. 126 s. ISBN 978-80-86775-16-6.

4.2 Elektronické zdroje

ALEŠ, Milan. Populační vývoj v ČSFR v roce 1991. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 1992, **34** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Hlavního města Prahy* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122362684/33012020.pdf/90db0e24-58b9-4348-8aff-86166358de76?version=1.9>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Jihočeského kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/120650381/33010520.pdf/e3f1335a-3d85-4318-b785-ab775136c81d?version=1.11>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Jihomoravského kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/121034173/33010320.pdf/c8990c2d-1115-47a4-82ce-af3727711ec6?version=1.15>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Karlovarského kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/121871259/33008320.pdf/837389c1-8e21-41d0-a730-3e17f5983b5d?version=1.17>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka kraje Vysočina* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/121936108/33009520.pdf/81629d3e-d449-41bd-a7fd-168185b275c9?version=1.5>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Královéhradeckého kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/120517469/33008920.pdf/88aaca20-5bb3-478e-b2fc-e697e6854262?version=1.3>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Libereckého kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122461946/33008720.pdf/c6c36407-1c15-4fb8-a695-a46a4201a067?version=1.3>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Moravskoslezského kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/121739370/33010020.pdf/895e710c-bf00-4472-b64e-4e595ebb077c?version=1.1>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Olomouckého kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/120583276/33009620.pdf/f15db6a8-2b80-4317-b754-f2335ea4664a?version=1.1>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Pardubického kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/121739382/33009220.pdf/2ee6755c-e1e1-4880-8e05-bee1be548bcf?version=1.15>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Plzeňského kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122245273/33010820.pdf/801ffdc2-f214-4ded-9bc6-7ce56aced2b1?version=1.4>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Středočeského kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122245245/33011020.pdf/48caf68b-771a-4aa2-928e-e8d6b5b3c89a?version=1.1>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Ústeckého kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122245259/33008520.pdf/d82ddfd6-8709-49e3-9357-c04eadaa5289?version=1.14>

Český statistický úřad. *Statistická ročenka Zlínského kraje* [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122363220/33009820.pdf/42942ad8-23ea-4a4c-b573-4f6a208c2306?version=1.7>

FIALOVÁ, Ludmila. Trendy ve sňatkovém chování obyvatelstva České republiky ve 20. století. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 2006, **48**(2) [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20563531/180306q2.pdf/c7132c66-cf6e-477e-b4ac-2bfa1cae6919?version=1.0>

FIALOVÁ, Ludmila. Trendy ve sňatkovém chování obyvatelstva České republiky ve 20. století. *Padesát let časopisu Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje (1959-2008)* [online]. 2008, **51** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czechdemography.cz/res/archive/002/000230.pdf?seek=1470164064>

KRAUS, Jaroslav. Populační vývoj v Československu v roce 1990. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 1991, **33** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>

KRETSCHMEROVÁ, Tereza. Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 2001. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 2002, **44** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>

KRETSCHMEROVÁ, Tereza. Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 2002. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 2003, **45** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z:

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>

KUČERA, Milan a Miroslav ŠIMEK. Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 1999. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 2000, **42** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>

KUČERA, Milan. Obyvatelstvo ČSSR v letech 1945 až 1965. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 1965, **7** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>

KUČERA, Milan. Padesát let hodnocení populačního vývoje České republiky. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 2008, **50(4)** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20565039/180308q4.pdf/01957ad4-56c0-436a-98f9-875160edb9ec?version=1.0>

KUČERA, Milan. *Populace České republiky 1918-1991* [online]. Praha: Sociologický ústav V ČR, 1994 [cit. 2021-09-14]. ISBN 80-901674-7-0. Dostupné z: <https://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/ceska-demograficka-spolecnost/ke-stazeni/acta-demographica-xii>

PALONCYOVÁ, Jana a Anna ŠŤASTNÁ. Sňatek a rozchod jako dva možné způsoby ukončení nesezdaného soužití. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 2012, **54(3)** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20555359/e-180312q3.pdf/62e9767a-5a61-40f3-baae-c0528427c1d7?version=1.0>

PŘEHLEDY: Přirozený pohyb obyvatelstva v Československu v letech 1961-1964. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 1965, **7** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>

RŮŽKOVÁ, Jiřina a Milan ALEŠ. Populační vývoj v České republice v roce 1994. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 1995, **37** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>

RYCHTAŘÍKOVÁ, Jitka. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 1995, **37** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>

- SRB, Vladimír. Pohyb obyvatelstva v roce 1969. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 1970, **12** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>
- SRB, Vladimír. Vývoj obyvatelstva Česka 1918-2002. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 2003, **45**(4) [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/24263313/demografie_4_2003.pdf/1e2b9b3d-381c-4364-85d2-2beb6b889440?version=1.0
- ŠPROCHA, Branislav. Populačný vývoj Československa v rokách 1919-1937. *Padesát let časopisu Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje (1959-2008)* [online]. 2009, **51** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czechdemography.cz/res/archive/002/000230.pdf?seek=1470164064>
- TESÁRKOVÁ, Klára a Eva KAROUSOVÁ. Vývoj sezónnosti sňatečnosti za 50 let časopisu Demografie. *Padesát let časopisu Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje (1959-2008)* [online]. 2009, **51** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://www.czechdemography.cz/res/archive/002/000230.pdf>
- VEREŠ, Pavel. XXI. Demografická konference ČSDS "Současná demografická situace Československa": Sňatečnost. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 1991, **33** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>
- Výzkum produkce manželství v ČSSR (1970) 1. část -- Výzkum reprodukce manželství v ČSSR (1970) 2. část. *Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje* [online]. 1971, **13** [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0Bwo5H2vnLAXYR1JRNjZCY3ZoZXc?resourcekey=0-huId8F-gIFxqbGlxtvAObQ>
- Zákon č. 89/ 1995 Sb., o státní statistické službě [online]. [cit. 2021-09-14]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/25163201/89_1995.pdf/dadc8367-72bc-463f-872e-d1acf31baec1?version=1.2

5 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

5.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Počet sňatků v měsíci během sledovaného období 2003-2020	37
Obrázek 2 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti v krajích v roce 2003	38
Obrázek 3 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti v krajích v roce 2020	39
Obrázek 4 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti v krajích za období 2003-2020	39
Obrázek 5 Průměrný věk mužů při prvním sňatku v krajích za sledované období 2003-2020	43
Obrázek 6 Průměrný věk mužů při prvním sňatku za sledované období 2003-2020	44
Obrázek 7 Průměrný věk žen při prvním sňatku v krajích za sledované období	45
Obrázek 8 Průměrný věk žen při prvním sňatku za sledované období 2003-2020	46

5.2 Seznam grafů

Graf 1 Vývoj hrubé míry sňatečnosti v ČR v letech 2003-2020	34
Graf 2 Predikce vývoje hrubé míry sňatečnosti v ČR pro rok 2021-2023	35
Graf 3 Predikce vývoje hrubé míry sňatečnosti v ČR pro rok 2020-2023	36
Graf 4 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti vůči průměru ČR	40
Graf 5 Pořadí krajů z hlediska průměrné sňatečnosti v letech 2003-2020	41
Graf 6 Hodnoty hrubé míry sňatečnosti v roce 2003 a 2020	41
Graf 7 Počet uzavřených sňatků v roce 2003 a 2020	42

5.3 Seznam použitých zkratk

ČSÚ Český statistický úřad

Přílohy

Příloha 1 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti ČR	56
Příloha 2 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Praha	56
Příloha 3 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Středočeský kraj	57
Příloha 4 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Jihočeský kraj	57
Příloha 5 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Jihomoravský kraj	58
Příloha 6 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Karlovarský kraj	58
Příloha 7 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti kraj Vysočina	59
Příloha 8 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Královéhradecký kraj	59
Příloha 9 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Liberecký kraj	60
Příloha 10 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Moravskoslezský kraj ...	60
Příloha 11 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Olomoucký kraj	61
Příloha 12 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Pardubický kraj	61
Příloha 13 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Plzeňský kraj	62
Příloha 14 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Ústecký kraj	62
Příloha 15 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Zlínský kraj	63
Příloha 16 Průměrný věk mužů při prvním sňatku v krajích	63
Příloha 17 Průměrný věk žen při prvním sňatku v krajích	63
Příloha 18 Výstupy z programu Statistica při výpočtu ANOVY	64
Příloha 19 Výstupy z programu Statistica výpočet sezónních faktorů	65
Příloha 20 Výstupy z programu Statistica při výpočtu ANOVY mezi kraji	69
Příloha 21 Výstupy z programu Statistica, hodnoty lineární funkce a index korelace	69
Příloha 22 Výstupy z programu Statistica, hodnoty kvadratické funkce a index korelace .	70

Příloha 1 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti ČR

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koeficient růstu	tempo růstu v %
2003	10 201 651	48 943	4,80	x	x	x	x
2004	10 206 923	51 447	5,04	0,24	x	1,05	105,06
2005	10 234 092	51 829	5,06	0,02	-0,22	1,00	100,48
2006	10 266 646	52 860	5,15	0,08	0,06	1,02	101,67
2007	10 322 689	57 157	5,54	0,39	0,30	1,08	107,54
2008	10 429 692	52 457	5,03	-0,51	-0,90	0,91	90,84
2009	10 491 492	47 862	4,56	-0,47	0,04	0,91	90,70
2010	10 517 247	46 746	4,44	-0,12	0,35	0,97	97,43
2011	10 496 672	45 137	4,30	-0,14	-0,03	0,97	96,75
2012	10 509 286	45 206	4,30	0,00	0,15	1,00	100,03
2013	10 510 719	43 499	4,14	-0,16	-0,16	0,96	96,21
2014	10 524 783	45 575	4,33	0,19	0,35	1,05	104,63
2015	10 542 942	48 191	4,57	0,24	0,05	1,06	105,56
2016	10 565 284	50 768	4,81	0,23	-0,01	1,05	105,12
2017	10 589 526	52 567	4,96	0,16	-0,08	1,03	103,31
2018	10 626 430	54 470	5,13	0,16	0,00	1,03	103,26
2019	10 669 324	54 870	5,14	0,02	-0,14	1,00	100,33
2020	10 700 155	45 415	4,24	-0,90	-0,92	0,83	82,53

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 2 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Praha

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koeficient růstu	tempo růstu v %
2003	1 161 851	6 467	5,57	x	x	x	x
2004	1 165 617	6 761	5,80	0,23	x	1,04	104,14
2005	1 176 116	6 777	5,76	-0,04	-0,27	0,99	99,34
2006	1 183 576	6 841	5,78	0,02	0,06	1,00	100,31
2007	1 196 454	7 149	5,98	0,20	0,18	1,03	103,38
2008	1 225 281	6 580	5,37	-0,60	-0,80	0,90	89,88
2009	1 242 956	6 258	5,03	-0,34	0,27	0,94	93,75
2010	1 251 726	5 978	4,78	-0,26	0,08	0,95	94,86
2011	1 237 943	5 873	4,74	-0,03	0,23	0,99	99,34
2012	1 243 695	5 807	4,67	-0,08	-0,04	0,98	98,42
2013	1 244 762	5 531	4,44	-0,23	-0,15	0,95	95,17
2014	1 251 075	5 862	4,69	0,24	0,47	1,05	105,45
2015	1 262 507	6 073	4,81	0,12	-0,12	1,03	102,66
2016	1 272 732	6 415	5,04	0,23	0,11	1,05	104,78
2017	1 286 554	6 604	5,13	0,09	-0,14	1,02	101,84
2018	1 301 135	6 549	5,03	-0,10	-0,19	0,98	98,06
2019	1 315 311	6 841	5,20	0,17	0,27	1,03	103,33
2020	1 327 272	5 455	4,11	-1,09	-1,26	0,79	79,02

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 3 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Středočeský kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu v %
2003	1 131 404	5 587	4,94	x	x	x	x
2004	1 137 748	5 847	5,14	0,20	x	1,04	104,07
2005	1 150 128	5 989	5,21	0,07	-0,13	1,01	101,33
2006	1 166 537	6 140	5,26	0,06	-0,01	1,01	101,08
2007	1 187 032	6 682	5,63	0,37	0,31	1,07	106,95
2008	1 216 772	6 320	5,19	-0,44	-0,80	0,92	92,27
2009	1 239 673	5 758	4,64	-0,55	-0,11	0,89	89,42
2010	1 257 179	5 731	4,56	-0,09	0,46	0,98	98,15
2011	1 273 065	5 540	4,35	-0,21	-0,12	0,95	95,46
2012	1 285 923	5 567	4,33	-0,02	0,18	0,99	99,48
2013	1 297 183	5 252	4,05	-0,28	-0,26	0,94	93,52
2014	1 309 118	5 376	4,11	0,06	0,34	1,01	101,43
2015	1 320 707	5 903	4,47	0,36	0,31	1,09	108,84
2016	1 333 249	6 154	4,62	0,15	-0,22	1,03	103,27
2017	1 345 764	6 524	4,85	0,23	0,09	1,05	105,03
2018	1 360 998	6 656	4,89	0,04	-0,19	1,01	100,88
2019	1 377 505	6 872	4,99	0,10	0,06	1,02	102,01
2020	1 362 407	5 631	4,13	-0,86	-0,95	0,83	82,85

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 4 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Jihočeský kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu v %
2003	624 958	2 918	4,67	x	x	x	x
2004	625 421	3 028	4,84	0,17	x	1,04	103,69
2005	626 766	3 075	4,91	0,06	-0,11	1,01	101,33
2006	628 831	3 110	4,95	0,04	-0,03	1,01	100,81
2007	631 387	3 449	5,46	0,52	0,48	1,10	110,45
2008	634 614	3 112	4,90	-0,56	-1,08	0,90	89,77
2009	637 015	2 871	4,51	-0,40	0,16	0,92	91,91
2010	637 910	2 891	4,53	0,03	0,42	1,01	100,56
2011	635 907	2 845	4,47	-0,06	-0,08	0,99	98,72
2012	636 381	2 756	4,33	-0,14	-0,09	0,97	96,80
2013	636 443	2 600	4,09	-0,25	-0,10	0,94	94,33
2014	636 911	2 806	4,41	0,32	0,57	1,08	107,84
2015	637 292	2 887	4,53	0,12	-0,20	1,03	102,83
2016	638 307	3 175	4,97	0,44	0,32	1,10	109,80
2017	639 180	3 145	4,92	-0,05	-0,50	0,99	98,92
2018	640 909	3 407	5,32	0,40	0,45	1,08	108,04
2019	643 145	3 284	5,11	-0,21	-0,61	0,96	96,05
2020	643 759	2 792	4,34	-0,77	-0,56	0,85	84,94

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 5 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Jihomoravský kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu v %
2003	1 128 697	5 471	4,85	x	x	x	x
2004	1 129 446	5 688	5,04	0,19	x	1,04	103,90
2005	1 130 282	5 693	5,04	0,00	-0,19	1,00	100,01
2006	1 130 990	5 859	5,18	0,14	0,14	1,03	102,85
2007	1 135 421	6 287	5,54	0,36	0,21	1,07	106,89
2008	1 143 615	5 802	5,07	-0,46	-0,82	0,92	91,62
2009	1 150 009	5 252	4,57	-0,51	-0,04	0,90	90,02
2010	1 152 762	5 099	4,42	-0,14	0,36	0,97	96,85
2011	1 164 631	4 894	4,20	-0,22	-0,08	0,95	95,00
2012	1 167 140	4 973	4,26	0,06	0,28	1,01	101,40
2013	1 168 575	5 043	4,32	0,05	0,00	1,01	101,28
2014	1 170 676	5 153	4,40	0,09	0,03	1,02	102,00
2015	1 173 561	5 414	4,61	0,21	0,13	1,05	104,81
2016	1 176 972	5 837	4,96	0,35	0,13	1,08	107,50
2017	1 180 477	6 040	5,12	0,16	-0,19	1,03	103,17
2018	1 184 729	6 156	5,20	0,08	-0,08	1,02	101,55
2019	1 189 530	6 164	5,18	-0,01	-0,09	1,00	99,73
2020	1 193 984	5 272	4,42	-0,77	-0,75	0,85	85,21

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 6 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Karlovarský kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu v %
2003	304 078	1 584	5,21	x	x	x	x
2004	303 722	1 716	5,65	0,44	x	1,08	108,46
2005	304 587	1 583	5,20	-0,45	-0,89	0,92	91,99
2006	304 573	1 573	5,16	-0,03	0,42	0,99	99,37
2007	305 620	1 737	5,68	0,52	0,55	1,10	110,05
2008	308 577	1 514	4,91	-0,78	-1,30	0,86	86,33
2009	307 962	1 336	4,34	-0,57	0,21	0,88	88,42
2010	307 592	1 280	4,16	-0,18	0,39	0,96	95,92
2011	303 495	1 238	4,08	-0,08	0,09	0,98	98,02
2012	302 455	1 297	4,29	0,21	0,29	1,05	105,13
2013	300 981	1 300	4,32	0,03	-0,18	1,01	100,72
2014	299 848	1 249	4,17	-0,15	-0,18	0,96	96,44
2015	298 492	1 392	4,66	0,50	0,65	1,12	111,96
2016	297 317	1 504	5,06	0,40	-0,10	1,08	108,47
2017	296 106	1 551	5,24	0,18	-0,22	1,04	103,55
2018	295 285	1 631	5,52	0,29	0,11	1,05	105,45
2019	294 807	1 593	5,40	-0,12	-0,41	0,98	97,83
2020	294 187	1 232	4,19	-1,22	-1,10	0,78	77,50

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 7 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti kraj Vysočina

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koeficient růstu	tempo růstu v %
2003	510 544	2 368	4,64	x	x	x	x
2004	510 277	2 394	4,69	0,05	x	1,01	101,15
2005	510 000	2 428	4,76	0,07	0,02	1,01	101,48
2006	511 114	2 393	4,68	-0,08	-0,15	0,98	98,34
2007	512 555	2 580	5,03	0,35	0,43	1,08	107,51
2008	514 387	2 332	4,53	-0,50	-0,85	0,90	90,07
2009	515 329	2 187	4,24	-0,29	0,21	0,94	93,61
2010	514 800	2 216	4,30	0,06	0,35	1,01	101,43
2011	511 972	2 167	4,23	-0,07	-0,13	0,98	98,33
2012	511 627	2 208	4,32	0,08	0,15	1,02	101,96
2013	510 522	2 043	4,00	-0,31	-0,40	0,93	92,73
2014	510 006	2 188	4,29	0,29	0,60	1,07	107,21
2015	509 507	2 333	4,58	0,29	0,00	1,07	106,73
2016	509 187	2 445	4,80	0,22	-0,07	1,05	104,87
2017	508 664	2 554	5,02	0,22	0,00	1,05	104,57
2018	509 019	2 689	5,28	0,26	0,04	1,05	105,21
2019	509 370	2 666	5,23	-0,05	-0,31	0,99	99,08
2020	509 855	2 154	4,22	-1,01	-0,96	0,81	80,72

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 8 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Královéhradecký kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koeficient růstu	tempo růstu v %
2003	547 720	2 618	4,78	x	x	x	x
2004	546 995	2 650	4,84	0,06	x	1,01	101,36
2005	547 849	2 706	4,94	0,09	0,03	1,02	101,95
2006	549 122	2 738	4,99	0,05	-0,05	1,01	100,95
2007	550 523	2 964	5,38	0,40	0,35	1,08	107,98
2008	553 513	2 738	4,95	-0,44	-0,84	0,92	91,88
2009	554 511	2 421	4,37	-0,58	-0,14	0,88	88,26
2010	554 296	2 484	4,48	0,12	0,70	1,03	102,64
2011	554 050	2 347	4,24	-0,25	-0,36	0,95	94,53
2012	553 290	2 337	4,22	-0,01	0,23	1,00	99,71
2013	552 053	2 268	4,11	-0,12	-0,10	0,97	97,26
2014	551 730	2 508	4,55	0,44	0,55	1,11	110,65
2015	551 270	2 465	4,47	-0,07	-0,51	0,98	98,37
2016	551 177	2 565	4,65	0,18	0,26	1,04	104,07
2017	550 848	2 669	4,85	0,19	0,01	1,04	104,12
2018	550 688	2 791	5,07	0,22	0,03	1,05	104,60
2019	551 208	2 797	5,07	0,01	-0,22	1,00	100,12
2020	551 605	2 228	4,04	-1,04	-1,04	0,80	79,60

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 9 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Liberecký kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu v %
2003	427 096	2 067	4,84	x	x	x	x
2004	427 395	2 254	5,27	0,43	x	1,09	108,97
2005	428 268	2 278	5,32	0,05	-0,39	1,01	100,86
2006	429 803	2 339	5,44	0,12	0,08	1,02	102,31
2007	432 109	2 564	5,93	0,49	0,37	1,09	109,03
2008	435 790	2 343	5,38	-0,56	-1,05	0,91	90,61
2009	438 238	2 094	4,78	-0,60	-0,04	0,89	88,87
2010	439 483	1 928	4,39	-0,39	0,21	0,92	91,81
2011	438 132	1 954	4,46	0,07	0,46	1,02	101,66
2012	438 593	1 929	4,40	-0,06	-0,13	0,99	98,62
2013	438 473	1 877	4,28	-0,12	-0,06	0,97	97,33
2014	438 813	1 849	4,21	-0,07	0,05	0,98	98,43
2015	439 152	2 031	4,62	0,41	0,48	1,10	109,76
2016	440 179	2 126	4,83	0,21	-0,21	1,04	104,43
2017	440 934	2 289	5,19	0,36	0,16	1,07	107,48
2018	441 608	2 265	5,13	-0,06	-0,42	0,99	98,80
2019	442 947	2 288	5,17	0,04	0,10	1,01	100,71
2020	443 161	1 906	4,30	-0,86	-0,90	0,83	83,26

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 10 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Moravskoslezský kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu v %
2003	1 256 839	5 642	4,49	x	x	x	x
2004	1 254 257	5 888	4,69	0,21	x	1,05	104,57
2005	1 251 767	5 900	4,71	0,02	-0,19	1,00	100,40
2006	1 249 909	6 068	4,85	0,14	0,12	1,03	103,00
2007	1 249 323	6 694	5,36	0,50	0,36	1,10	110,37
2008	1 250 168	6 198	4,96	-0,40	-0,90	0,93	92,53
2009	1 249 356	5 594	4,48	-0,48	-0,08	0,90	90,31
2010	1 244 739	5 519	4,43	-0,04	0,44	0,99	99,03
2011	1 232 626	5 141	4,17	-0,26	-0,22	0,94	94,07
2012	1 228 251	5 199	4,23	0,06	0,33	1,01	101,49
2013	1 223 923	4 985	4,07	-0,16	-0,22	0,96	96,22
2014	1 219 722	5 289	4,34	0,26	0,42	1,06	106,46
2015	1 215 209	5 541	4,56	0,22	-0,04	1,05	105,15
2016	1 211 437	5 768	4,76	0,20	-0,02	1,04	104,42
2017	1 207 419	6 004	4,97	0,21	0,01	1,04	104,44
2018	1 204 346	6 285	5,22	0,25	0,03	1,05	104,95
2019	1 201 436	6 484	5,40	0,18	-0,07	1,03	103,42
2020	1 197 069	5 396	4,51	-0,89	-1,07	0,84	83,52

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 11 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Olomoucký kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu v %
2003	640 617	2 884	4,50	x	x	x	x
2004	639 780	2 950	4,61	0,11	x	1,02	102,422
2005	638 981	3 063	4,79	0,18	0,07	1,04	103,960
2006	639 423	3 206	5,01	0,22	0,04	1,05	104,596
2007	640 508	3 325	5,19	0,18	-0,04	1,04	103,536
2008	641 822	3 098	4,83	-0,36	-0,54	0,93	92,982
2009	641 945	2 877	4,48	-0,35	0,02	0,93	92,849
2010	641 664	2 675	4,17	-0,31	0,03	0,93	93,020
2011	638 850	2 605	4,08	-0,09	0,22	0,98	97,812
2012	637 839	2 669	4,18	0,11	0,20	1,03	102,619
2013	636 661	2 632	4,13	-0,05	-0,16	0,99	98,796
2014	636 111	2 737	4,30	0,17	0,22	1,04	104,079
2015	635 096	2 864	4,51	0,21	0,04	1,05	104,807
2016	634 081	2 925	4,61	0,10	-0,10	1,02	102,293
2017	633 133	3 039	4,80	0,19	0,08	1,04	104,053
2018	632 547	3 204	5,07	0,27	0,08	1,06	105,527
2019	632 414	3 213	5,08	0,02	-0,25	1,00	100,302
2020	631 767	2 665	4,22	-0,86	-0,88	0,83	83,029

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 12 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Pardubický kraj

2004	505 193	2 343	4,64	0,17	x	1,04	103,92
2005	505 553	2 468	4,88	0,24	0,07	1,05	105,26
2006	506 808	2 603	5,14	0,25	0,01	1,05	105,21
2007	508 921	2 765	5,43	0,30	0,04	1,06	105,78
2008	513 703	2 470	4,81	-0,62	-0,92	0,88	88,50
2009	515 868	2 223	4,31	-0,50	0,13	0,90	89,62
2010	516 776	2 166	4,19	-0,12	0,38	0,97	97,26
2011	516 260	2 228	4,32	0,12	0,24	1,03	102,97
2012	516 409	2 205	4,27	-0,05	-0,17	0,99	98,94
2013	515 781	2 057	3,99	-0,28	-0,24	0,93	93,40
2014	516 109	2 232	4,32	0,34	0,62	1,08	108,44
2015	516 247	2 382	4,61	0,29	-0,05	1,07	106,69
2016	516 553	2 472	4,79	0,17	-0,12	1,04	103,72
2017	517 243	2 450	4,74	-0,05	-0,22	0,99	98,98
2018	519 125	2 648	5,10	0,36	0,41	1,08	107,69
2019	521 146	2 552	4,90	-0,20	-0,57	0,96	96,00
2020	523 350	2 184	4,17	-0,72	-0,52	0,85	85,22

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 13 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Plzeňský kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu v %
2003	549 307	2 585	4,71	x	x	x	x
2004	549 216	2 799	5,10	0,39	x	1,08	108,30
2005	550 371	2 745	4,99	-0,11	-0,50	0,98	97,86
2006	552 898	2 897	5,24	0,25	0,36	1,05	105,05
2007	557 313	2 989	5,36	0,12	-0,13	1,02	102,36
2008	566 080	2 763	4,88	-0,48	-0,61	0,91	91,01
2009	571 199	2 528	4,43	-0,46	0,03	0,91	90,67
2010	572 038	2 546	4,45	0,02	0,48	1,01	100,56
2011	571 526	2 454	4,29	-0,16	-0,18	0,96	96,47
2012	572 038	2 498	4,37	0,07	0,23	1,02	101,70
2013	572 908	2 367	4,13	-0,24	-0,31	0,95	94,61
2014	575 143	2 519	4,38	0,25	0,48	1,06	106,01
2015	576 635	2 638	4,57	0,20	-0,05	1,04	104,45
2016	578 629	2 857	4,94	0,36	0,17	1,08	107,93
2017	580 816	2 857	4,92	-0,02	-0,38	1,00	99,62
2018	584 672	3 034	5,19	0,27	0,29	1,05	105,49
2019	589 899	3 006	5,10	-0,09	-0,36	0,98	98,20
2020	590 889	2 479	4,20	-0,90	-0,81	0,82	82,33

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 14 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Ústecký kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koefficient růstu	tempo růstu v %
2003	819 851	3 996	4,87	x	x	x	x
2004	820 619	4 398	5,36	0,49	x	1,10	109,96
2005	822 977	4 320	5,25	-0,11	-0,60	0,98	97,95
2006	823 193	4 387	5,33	0,08	0,19	1,02	101,52
2007	825 523	5 006	6,06	0,73	0,65	1,14	113,79
2008	834 283	4 477	5,37	-0,70	-1,43	0,88	88,49
2009	836 128	3 945	4,72	-0,65	0,05	0,88	87,92
2010	835 823	3 669	4,39	-0,33	0,32	0,93	93,04
2011	828 619	3 447	4,16	-0,23	0,10	0,95	94,77
2012	827 346	3 341	4,04	-0,12	0,11	0,97	97,07
2013	825 860	3 161	3,83	-0,21	-0,09	0,95	94,78
2014	824 821	3 325	4,03	0,20	0,41	1,05	105,32
2015	823 395	3 572	4,34	0,31	0,10	1,08	107,61
2016	822 300	3 723	4,53	0,19	-0,12	1,04	104,37
2017	820 937	3 901	4,75	0,22	0,03	1,05	104,96
2018	820 580	4 299	5,24	0,49	0,26	1,10	110,25
2019	820 537	4 207	5,13	-0,11	-0,60	0,98	97,87
2020	819 476	3 508	4,28	-0,85	-0,73	0,83	83,49

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 15 Elementární charakteristiky a hrubá míra sňatečnosti Zlínský kraj

Rok	Střední stav	Počet svateb	Hrubá sňatečnost	1. diference	2. diference	koeficient růstu	tempo růstu v %
2003	592 300	2 496	4,21	x	x	x	x
2004	591 287	2 731	4,62	0,40	x	1,10	109,60
2005	590 447	2 804	4,75	0,13	-0,27	1,03	102,82
2006	589 869	2 706	4,59	-0,16	-0,29	0,97	96,60
2007	590 000	2 966	5,03	0,44	0,60	1,10	109,58
2008	591 087	2 710	4,58	-0,44	-0,88	0,91	91,20
2009	591 303	2 568	4,34	-0,24	0,20	0,95	94,73
2010	590 459	2 564	4,34	0,00	0,24	1,00	99,99
2011	589 596	2 404	4,08	-0,27	-0,26	0,94	93,90
2012	588 299	2 420	4,11	0,04	0,30	1,01	100,89
2013	586 594	2 383	4,06	-0,05	-0,09	0,99	98,76
2014	585 829	2 482	4,24	0,17	0,23	1,04	104,29
2015	584 828	2 696	4,61	0,37	0,20	1,09	108,81
2016	584 155	2 802	4,80	0,19	-0,19	1,04	104,05
2017	583 039	2 940	5,04	0,25	0,06	1,05	105,13
2018	582 860	2 856	4,90	-0,14	-0,39	0,97	97,17
2019	582 710	2 903	4,98	0,08	0,22	1,02	101,67
2020	581 374	2 513	4,32	-0,66	-0,74	0,87	86,76

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 16 Průměrný věk mužů při prvním sňatku v krajích

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Hlavní město Praha	30,1	30,8	31,6	32,3	32,8	33	33,3	33,5	33,9
Středočeský kraj	29	29,7	30,2	31,1	31,6	31,8	32,3	32,7	33,3
Jihočeský kraj	28,9	29,4	30,1	30,8	31,5	31,7	31,8	32,2	32,9
Jihomoravský kraj	28,8	29,6	30,3	30,9	31,4	31,6	32,1	32,2	33
Karlovarský kraj	29,9	30,3	31,2	31,7	32,5	32,3	32,6	33,1	33,6
kraj Vysočina	28,2	29	29,8	30,3	30,8	30,9	31,2	31,4	32,1
Královéhradecký kraj	28,6	29,8	30,3	30,6	30,9	31,7	31,8	32,1	32,6
Liberecký kraj	29,1	29,9	30,3	31,1	31,4	31,8	32	32,8	33,2
Moravskoslezský kraj	28,7	29,4	29,9	30,6	31	31,3	31,6	32,1	33
Olomoucký kraj	28,7	29,5	30,1	30,7	31,1	31,8	32	32,2	32,9
Pardubický kraj	28,4	29,2	29,7	30,3	30,8	31,3	31,5	31,8	32,3
Plzeňský kraj	28,9	29,7	30,4	30,7	31,3	32	32,1	32,3	33,3
Ústecký kraj	29	29,8	30,6	31,3	31,9	32,2	32,8	33,2	33,7
Zlínský kraj	28,6	29,5	29,8	30,7	31,1	31,4	31,7	32,1	32,7

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 17 Průměrný věk žen při prvním sňatku v krajích

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Hlavní město Praha	27,6	28,4	28,9	29,6	30,2	30,4	30,8	31,1	31,5
Středočeský kraj	26,2	27	27,4	28,3	28,8	29,3	29,6	30	30,8
Jihočeský kraj	26,2	26,8	27,3	27,9	28,5	29	29,1	29,4	30,2
Jihomoravský kraj	26,2	27,1	27,6	28,1	28,5	28,9	29,3	29,7	30,4
Karlovarský kraj	26,6	27,4	27,9	28,7	29,1	29,7	30	30,3	31,1
kraj Vysočina	25,7	26,3	26,9	27,5	27,9	28,3	28,5	28,7	29,3
Královéhradecký kraj	26	27	27,4	27,9	28,3	28,8	29,3	32,1	30,2
Liberecký kraj	26,4	27,1	27,6	28,4	28,6	29,1	29,5	30,4	30,7
Moravskoslezský kraj	29,6	30,2	31,4	27,7	28,2	28,7	29	29,6	30,4
Olomoucký kraj	29,1	29,8	30,4	28,1	28,3	28,9	29,4	29,4	30,3
Pardubický kraj	26,1	26,7	27	27,7	28,1	28,6	28,8	29,1	29,8
Plzeňský kraj	26,2	27	27,3	28	28,5	29,1	29,4	29,6	30,3
Ústecký kraj	26,3	27	27,8	28,4	28,8	29,2	29,8	33,2	31
Zlínský kraj	26,1	26,9	27,1	27,8	28,2	28,5	28,9	29,3	29,7

Příloha 18 Výstupy z programu Statistica při výpočtu ANOVY

Scheffe test; variable počet sňatků (Spreadsheet1)							
Probabilities for Post Hoc Tests							
Error: Between MS = 7128E2, df = 187,00							
Cell No.	měsíc	{1} 1042,8	{2} 1426,5	{3} 1860,7	{4} 4095,1	{5} 2654,1	{6} 8827,9
1	1		0,998837	0,671837	0,000000	0,001137	0,000000
2	2	0,998837		0,996378	0,000000	0,069699	0,000000
3	3	0,671837	0,996378		0,000000	0,716212	0,000000
4	4	0,000000	0,000000	0,000000		0,008765	0,000000
5	5	0,001137	0,069699	0,716212	0,008765		0,000000
6	6	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	
7	7	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000097
8	8	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,703103
9	9	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,346815
10	10	0,000000	0,000000	0,000154	0,991722	0,390804	0,000000
11	11	0,650654	0,995444	1,000000	0,000000	0,735858	0,000000
12	12	0,999605	1,000000	0,992006	0,000000	0,048939	0,000000

{7} 7038,8	{8} 8027,2	{9} 7839,6	{10} 3617,9	{11} 1872,1	{12} 1385,4
0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,650654	0,999605
0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,995444	1,000000
0,000000	0,000000	0,000000	0,000154	1,000000	0,992006
0,000000	0,000000	0,000000	0,991722	0,000000	0,000000
0,000000	0,000000	0,000000	0,390804	0,735858	0,048939
0,000097	0,703103	0,346815	0,000000	0,000000	0,000000
	0,346620	0,702905	0,000000	0,000000	0,000000
0,346620		0,999999	0,000000	0,000000	0,000000
0,702905	0,999999		0,000000	0,000000	0,000000
0,000000	0,000000	0,000000		0,000181	0,000000
0,000000	0,000000	0,000000	0,000181		0,990231
0,000000	0,000000	0,000000	0,000000	0,990231	

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 19 Výstupy z programu Statistica výpočet sezónních faktorů

Seasonal Decomposition: Multipl. season (12) (Spreadsheet1)							
Case	počet sřatků						
	počet sřatků	Moving Averages	Ratios	Seasonal Factors	Adjusted Series	Smoothed Trend-c.	Inreg. Compon.
1	1391.00			24,7995	5608,975	6095,713	0,920151
2	1764.00			33,2787	5300,690	5927,810	0,894207
3	3038.00			44,1970	6873,764	5592,003	1,229213
4	5276.00			99,1958	5318,775	4984,246	1,071417
5	1855.00			64,8967	2858,828	4110,848	0,895435
6	6515.00			215,2420	3956,011	3611,399	1,095423
7	5117.00	4076,583	125,4802	170,6913	2997,610	3393,539	0,883388
8	6888.00	4076,917	168,6684	191,2002	3602,507	3623,258	0,994273
9	6740.00	4085,833	164,9602	188,6605	3572,554	3973,759	0,899036
10	4107.00	4036,083	101,7571	87,2890	4705,058	4532,652	1,038036
11	2536.00	4119,250	61,5403	46,6573	5433,231	5004,078	1,085761
12	1717.00	4132,583	41,5479	33,9019	5064,616	5265,075	0,956287
13	1395.00	4114,000	33,9086	24,7995	5625,104	5451,219	1,031898
14	1847.00	4249,000	43,4891	33,2787	5550,099	5592,896	0,992350
15	2441.00	4224,167	57,7965	44,1970	5522,995	5449,937	1,013405
16	6274.00	4254,667	147,4616	99,1958	6324,867	5070,436	1,247401
17	2015.00	4281,667	47,0611	64,8967	3105,412	4348,963	0,714058
18	6292.00	4268,250	194,2717	215,2420	3652,407	3937,036	0,978604
19	6737.00	4267,250	157,1404	170,6913	3946,892	3701,195	1,066383
20	6690.00	4296,667	153,3033	191,2002	3446,649	3655,054	0,894060
21	7106.00	4299,000	165,2943	188,6605	3766,554	4153,388	0,906683
22	4431.00	4290,667	103,2707	87,2890	5076,238	4680,216	1,084616
23	2374.00	4251,667	55,8069	46,6573	5088,162	5203,927	0,977754
24	1945.00	4257,917	45,6796	33,9019	5737,146	5597,910	1,024873
25	1532.00	4276,417	35,8078	24,7995	6177,534	5724,003	1,079233
26	1851.00	4297,083	43,0757	33,2787	5562,119	5691,679	0,977237
27	2341.00	4306,000	54,3680	44,1970	5296,735	5346,569	0,990679
28	5806.00	4361,667	133,1143	99,1958	5853,072	4902,611	1,193888
29	2090.00	4347,833	48,0699	64,8967	3220,998	4297,498	0,749507
30	6536.00	4336,583	196,6831	215,2420	3966,697	3963,790	0,995712
31	6961.00	4319,083	161,1885	170,6913	4078,123	3834,957	1,063408
32	6697.00	4295,250	155,9164	191,2002	3502,612	3973,122	0,881577
33	7774.00	4263,083	182,3563	188,6605	4120,629	4224,020	0,975523
34	4265.00	4250,083	100,3510	87,2890	4866,068	4568,602	1,069498
35	2239.00	4201,833	53,2963	46,6573	4796,818	4836,789	0,991744
36	1735.00	4195,833	41,3505	33,9019	5117,711	4920,847	1,040006
37	1246.00	4259,333	29,2534	24,7995	5024,267	4672,812	1,031086
38	1465.00	4260,500	34,2250	33,2787	4402,217	4836,651	0,910179
39	2166.00	4295,583	50,8662	44,1970	4943,770	4700,990	1,051647
40	5227.00	4420,667	118,2401	99,1958	5269,378	4515,409	1,166977
41	2018.00	4363,417	46,2482	64,8967	3110,035	4186,777	0,742623
42	9300.00	4376,917	212,4783	215,2420	4320,717	4065,890	1,065302
43	7215.00	4405,000	163,7911	170,6913	4226,930	4060,339	1,041029
44	6878.00	4402,583	156,2265	191,2002	3597,277	4166,434	0,863395
45	9275.00	4416,333	210,0159	188,6605	4916,238	4390,475	1,119751
46	3578.00	4459,250	80,2377	87,2890	4099,025	4681,183	0,875639
47	2401.00	4440,167	54,0745	46,6573	5146,031	5075,916	1,013813
48	2072.00	4441,833	46,6474	33,9019	6111,756	5271,009	1,159604
49	1217.00	4456,667	27,2890	24,7995	4907,349	5332,962	0,920192
50	1630.00	4755,000	34,2797	33,2787	4998,030	5319,675	0,920739

AN	1000,000	4000,000	6000,000	8000,000	10000,000	12000,000	14000,000
51	2700,00	4769,167	56,6137	44,1970	6109,007	5138,703	1,188823
52	4998,00	4732,833	105,6027	99,1958	5038,522	4770,385	1,056209
53	2038,00	4787,167	42,5722	64,8867	3140,858	4528,011	0,693651
54	9514,00	4775,083	199,2428	215,2420	4420,140	4541,470	0,973284
55	10759,00	4712,083	228,3279	170,6913	6303,193	4772,028	1,320663
56	7048,00	4698,500	150,0053	191,2002	3686,189	4700,148	0,784271
57	8639,00	4709,750	187,6745	188,6605	4685,135	4695,352	0,997824
58	4230,00	4679,417	90,3959	87,2890	4845,989	4571,852	1,059958
59	2258,00	4665,417	48,3558	46,6573	4835,254	4544,055	1,064084
60	1316,00	4708,083	27,9519	33,9019	3881,791	4440,634	0,874152
61	1054,00	4666,667	22,5857	24,7995	4250,079	4582,432	0,927472
62	1765,00	4255,333	41,4774	33,2787	5303,695	4859,226	1,091469
63	2336,00	4592,083	50,8702	44,1970	5285,422	4931,331	1,071804
64	4830,00	4440,333	108,7756	99,1958	4889,159	4725,679	1,030362
65	2550,00	4384,000	58,1661	64,8867	3929,926	4289,268	0,916223
66	9017,00	4371,417	206,2718	215,2420	4189,237	4213,250	0,994301
67	5823,00	4371,417	133,2062	170,6913	3411,423	4206,882	0,810915
68	11089,00	4386,500	253,9563	191,2002	5799,681	4435,830	1,307462
69	7018,00	4329,333	162,1035	188,6605	3719,909	4313,910	0,862306
70	3554,00	4287,333	62,8954	87,2890	4071,530	4262,124	0,955262
71	2105,00	4233,083	49,7273	46,6573	4511,618	4130,397	1,092296
72	1316,00	4223,833	31,1585	33,9019	3881,791	4080,887	0,951213
73	995,00	4189,833	23,7480	24,7995	4012,171	4042,643	0,992462
74	1319,00	4217,167	31,2789	33,2787	3963,498	4033,295	0,962695
75	1832,00	3981,000	46,0186	44,1970	4145,074	4062,112	1,020423
76	4179,00	4045,083	103,3106	99,1958	4212,881	4045,521	1,041369
77	2439,00	4044,583	60,3029	64,8867	3758,858	3938,929	0,954284
78	8609,00	3995,250	215,4809	215,2420	3999,683	3917,142	1,021072
79	6151,00	3968,500	154,2184	170,6913	3603,582	3925,713	0,917943
80	8255,00	3983,167	207,2472	191,2002	4317,465	4053,215	1,065195
81	7787,00	3974,667	195,9158	188,6605	4127,519	3999,242	1,032076
82	3548,00	3950,833	89,8038	87,2890	4064,657	3877,214	1,048345
83	1513,00	3940,333	38,3978	46,6573	3242,792	3689,449	0,883727
84	1235,00	3942,000	31,3293	33,9019	3642,866	3627,115	1,004342
85	931,00	3880,833	23,9697	24,7995	3754,102	3622,533	1,036320
86	1217,00	4013,417	30,3233	33,2787	3656,996	3689,318	0,991239
87	1546,00	3945,000	39,1888	44,1970	3497,972	3724,823	0,930997
88	4053,00	3880,583	104,9841	99,1958	4085,860	3794,264	1,076846
89	2459,00	3901,833	63,0217	64,8867	3789,681	3876,862	0,977513
90	7875,00	3895,500	202,1563	215,2420	3658,672	3955,629	0,924928
91	7742,00	3895,500	198,7421	170,6913	4535,675	4008,974	1,131380
92	7434,00	3895,833	190,8193	191,2002	3888,072	4023,014	0,968457
93	6774,00	3887,167	174,2657	188,6605	3590,576	3936,325	0,912165
94	4043,00	3883,167	104,1161	87,2890	4631,738	3863,012	1,198997
95	1437,00	3880,583	37,2224	46,6573	3079,903	3883,303	0,836180
96	1235,00	3849,333	32,0835	33,9019	3642,866	3622,787	1,005542
97	935,00	3865,500	24,1883	24,7995	3770,231	3528,296	1,068570
98	1113,00	3831,500	29,0487	33,2787	3344,483	3534,242	0,946309
99	1498,00	3783,000	39,8067	44,1970	3389,367	3537,139	0,958223
100	3782,00	3767,750	100,3782	99,1958	3812,663	3608,140	1,056684

101	2324,00	3697,167	62,8589	64,8867	3581,627	3728,203	0,960884
102	8089,00	3773,333	213,8428	215,2420	3748,803	3808,197	0,984404
103	7334,00	3761,417	194,9797	170,8913	4296,647	3834,030	1,120861
104	6612,00	3759,750	175,8628	191,2002	3458,156	3735,504	0,925753
105	6631,00	3780,917	181,8313	188,6805	3620,789	3826,332	0,946282
106	3196,00	3776,833	84,6212	87,2890	3661,399	3886,969	0,941967
107	2351,00	3751,583	62,6669	46,6573	5038,868	4021,321	1,253038
108	1092,00	3748,417	29,1323	33,9019	3221,061	3796,448	0,848441
109	915,00	3634,583	23,8618	24,7995	3689,584	3682,708	1,001867
110	1127,00	3727,167	30,2374	33,2787	3386,552	3545,571	0,955150
111	1689,00	3745,917	45,0891	44,1970	3821,523	3607,193	1,059418
112	3479,00	3827,000	90,9087	99,1958	3507,208	3847,393	0,961565
113	2286,00	3786,167	60,3777	64,8867	3523,063	3711,666	0,949187
114	9103,00	3715,833	244,9787	215,2420	4229,192	3766,634	1,122804
115	6045,00	3767,167	180,4654	170,8913	3541,482	3766,010	0,940380
116	6837,00	3749,583	182,3403	191,2002	3575,833	3712,529	0,963180
117	7804,00	3737,333	208,8120	188,6805	4136,530	3614,751	1,144347
118	2706,00	3735,000	72,4498	87,2890	3100,045	3627,441	0,854610
119	1507,00	3717,083	40,5425	46,6573	3229,933	3680,147	0,882480
120	1708,00	3731,917	45,7674	33,9019	5038,069	3699,608	1,361785
121	704,00	3686,667	19,2000	24,7995	2638,762	3496,687	0,811843
122	980,00	3662,083	26,7807	33,2787	2944,828	3372,967	0,873062
123	1661,00	3742,083	44,3870	44,1970	3758,170	3375,694	1,113303
124	3284,00	3657,250	89,2474	99,1958	3290,463	3532,528	0,931478
125	2464,00	3661,833	67,2887	64,8867	3797,387	3663,483	1,036551
126	8320,00	3672,250	226,5641	215,2420	3885,416	3730,881	1,038080
127	5990,00	3624,917	165,2452	170,8913	3509,280	3756,532	0,934178
128	7797,00	3648,000	213,7336	191,2002	4077,925	3719,404	1,096392
129	6786,00	3677,417	184,5317	188,6805	3596,937	3586,653	1,002867
130	2761,00	3674,667	75,1361	87,2890	3163,054	3457,699	0,914786
131	1632,00	3692,417	44,1987	46,6573	3497,843	3455,287	1,012316
132	1140,00	3726,417	30,5924	33,9019	3362,646	3573,742	0,940931
133	981,00	3741,750	26,2177	24,7995	3955,718	3753,881	1,053768
134	1333,00	3731,000	35,7277	33,2787	4005,567	3795,867	1,055239
135	1628,00	3811,750	42,7100	44,1970	3683,505	3828,214	0,962199
136	3477,00	3803,417	91,4178	99,1958	3505,190	3854,600	0,909353
137	2872,00	3806,167	75,4565	64,8867	4426,175	3923,100	1,128234
138	8504,00	3800,583	223,7551	215,2420	3950,901	3962,482	0,997077
139	5861,00	3797,917	154,3214	170,8913	3433,685	3926,935	0,874393
140	8766,00	3793,833	231,0592	191,2002	4584,724	3873,463	1,183624
141	6686,00	3778,167	178,9641	188,6805	3543,932	3685,654	0,966794
142	2794,00	3772,917	74,0541	87,2890	3200,860	3472,434	0,921791
143	1565,00	3770,167	41,5101	46,6573	3354,243	3367,003	0,996210
144	1108,00	3634,500	28,8956	33,9019	3268,256	3407,891	0,959028
145	932,00	3624,083	24,3719	24,7995	3758,134	3509,711	1,070782
146	1145,00	3696,583	29,3847	33,2787	3440,641	3517,810	0,978063
147	1565,00	3900,583	40,1222	44,1970	3540,961	3758,010	0,942244
148	3444,00	3932,500	87,5779	99,1958	3471,922	4007,004	0,866463
149	3644,00	3998,250	91,1399	64,8867	5615,941	4340,184	1,293941
150	8379,00	3998,833	209,5361	215,2420	3892,827	4319,874	0,901144
151	6731,00	4015,917	167,6081	170,8913	3943,377	4244,258	0,929109

ROK	2013,000	2014,000	2015,000	2016,000	2017,000	2018,000	2019,000
152	8814,00	4018,083	219,3583	191,2002	4809,828	4134,189	1,115050
153	7089,00	4022,833	175,7219	188,6805	3746,942	3998,068	0,937188
154	3583,00	4004,167	89,4818	87,2890	4104,753	3892,156	1,054622
155	1572,00	4057,917	38,7391	46,8573	3389,246	3741,450	0,900519
156	1313,00	4012,500	32,7227	33,9019	3872,942	3755,549	1,031258
157	958,00	4078,000	23,4919	24,7995	3862,975	3662,449	1,054752
158	1202,00	4195,167	28,6520	33,2787	3611,922	3625,010	0,996389
159	1341,00	4092,917	32,7639	44,1970	3034,140	3689,951	0,822271
160	4089,00	4207,250	97,1894	99,1958	4122,152	3984,076	1,034657
161	3099,00	4228,500	73,2884	64,8867	4776,016	4321,064	1,105287
162	9165,00	4240,833	216,1132	215,2420	4257,997	4438,938	0,959238
163	8137,00	4230,667	192,3338	170,8913	4767,067	4444,848	1,072497
164	7587,00	4224,500	179,5952	191,2002	3968,093	4337,965	0,914736
165	8441,00	4218,083	200,1148	188,6805	4474,174	4289,558	1,043039
166	3838,00	4232,500	90,6793	87,2890	4396,896	4110,343	1,089713
167	1720,00	4198,417	40,9674	46,8573	3886,453	3879,783	0,950170
168	1191,00	4218,750	28,2311	33,9019	3513,080	3646,526	0,963404
169	884,00	4198,750	21,0539	24,7995	3564,582	3510,335	1,015454
170	1125,00	4348,333	25,8720	33,2787	3380,542	3480,072	0,971400
171	1514,00	4328,500	34,9936	44,1970	3425,589	3684,744	0,929663
172	3656,00	4423,917	82,6417	99,1958	3885,641	3979,243	0,926217
173	3367,00	4363,833	77,1589	64,8867	5189,043	4497,296	1,153814
174	8925,00	4376,000	203,9534	215,2420	4146,495	4863,518	0,889135
175	9932,00	4380,583	226,7278	170,8913	5818,693	4854,894	1,198521
176	7325,00	4375,833	167,3967	191,2002	3831,063	4559,508	0,840236
177	9610,00	4386,000	219,1062	188,6805	5093,805	4433,711	1,148881
178	3117,00	4394,667	70,9289	87,2890	3570,895	4045,046	0,882782
179	1868,00	4391,167	42,4944	46,8573	3999,373	3879,897	1,030793
180	1246,00	4428,833	28,1338	33,9019	3675,313	3668,022	1,001988
181	827,00	4578,167	18,0640	24,7995	3334,739	3612,153	0,923200
182	1247,00	4352,500	28,6502	33,2787	3747,143	3616,809	1,038036
183	1618,00	4628,583	34,9567	44,1970	3680,879	3887,101	0,941802
184	3614,00	4583,417	78,8495	99,1958	3643,301	4305,459	0,846205
185	3819,00	4555,333	83,8358	64,8867	5885,642	4754,967	1,237788
186	10717,00	4533,917	236,3740	215,2420	4979,046	4931,103	1,009722
187	7224,00	4539,167	159,1482	170,8913	4232,203	4941,607	0,856443
188	10638,00	4552,333	233,6824	191,2002	5563,802	4770,301	1,166342
189	9068,00	4551,833	199,2164	188,6805	4806,517	4399,728	1,092458
190	2780,00	4576,417	60,7462	87,2890	3184,821	3943,282	0,807657
191	1609,00	4568,750	35,2175	46,8573	3448,548	3690,680	0,934399
192	1309,00	4632,000	28,2599	33,9019	3861,143	3704,240	1,042358
193	985,00	4639,583	21,2304	24,7995	3971,848	3874,772	1,025053
194	1241,00	4595,833	27,0027	33,2787	3729,114	3911,047	0,953482
195	1913,00	4471,917	42,7781	44,1970	4328,344	4285,732	1,009943
196	3522,00	4455,917	79,0410	99,1958	3550,555	4685,504	0,757774
197	4578,00	4560,083	100,3929	64,8867	7055,373	5173,650	1,363713
198	10808,00	4588,250	235,5582	215,2420	5021,324	5040,068	0,996281
199	6899,00	4572,500	146,5063	170,8913	3924,630	4794,314	0,818801
200	9151,00	4564,500	200,4820	191,2002	4786,063	4583,908	1,044105
201	8876,00	4653,250	190,7484	188,6805	4704,747	4557,523	1,032303
202	4030,00	4547,750	88,6152	87,2890	4616,845	4410,636	1,046753
203	1947,00	4316,083	45,1103	46,8573	4172,979	4072,158	1,024759
204	1120,00	4089,250	27,3889	33,9019	3303,652	4108,067	0,804186
205	889,00	3793,000	23,4379	24,7995	3584,744	4095,237	0,875345
206	2306,00	3754,750	61,4155	33,2787	6929,361	3881,893	1,785047
207	647,00	3832,500	16,8619	44,1970	1463,899	2910,174	0,503028
208	742,00	3811,917	19,4653	99,1958	748,016	2354,627	0,317679
209	1856,00	3856,167	48,1307	64,8867	2880,370	2437,350	1,173557
210	7253,00	3782,917	191,7304	215,2420	3389,695	3240,371	1,039910
211	6240,00	3784,583	164,8794	170,8913	3655,723	3965,429	0,921899
212	10084,00			191,2002	5274,054	4541,791	1,161228
213	8629,00			188,6805	4573,824	4518,297	1,012289
214	4561,00			87,2890	5225,169	4226,435	1,236307
215	1068,00			46,8573	2289,030	3625,615	0,631349
216	1140,00			33,9019	3362,646	3325,205	1,011260

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 20 Výstupy z programu Statistica při výpočtu ANOVY mezi kraji

Scheffe test; variable hrubá míra sňatečnosti (Spreadsheet2)									
Probabilities for Post Hoc Tests									
Error: Between MS = ,19144, df = 238,00									
Cell No.	kraj	{1} 5,1072	{2} 4,7422	{3} 4,7367	{4} 4,7989	{5} 4,8467	{6} 4,6022		
1	Hlavní město Praha		0,933558	0,925367	0,984143	0,996905	0,530515		
2	Středočeský kraj	0,933558		1,000000	1,000000	1,000000	0,999997		
3	Jihočeský kraj	0,925367	1,000000		1,000000	1,000000	0,999998		
4	Jihomoravský kraj	0,984143	1,000000	1,000000		1,000000	0,999853		
5	Karlovarský kraj	0,996905	1,000000	1,000000	1,000000		0,998403		
6	kraj Vysočina	0,530515	0,999997	0,999998	0,999853	0,998403			
7	Královéhradecký kraj	0,760809	1,000000	1,000000	0,999999	0,999947	1,000000		
8	Liberecký kraj	0,999442	0,999996	0,999994	1,000000	1,000000	0,992865		
9	Moravskoslezský kraj	0,794388	1,000000	1,000000	1,000000	0,999975	1,000000		
10	Olomoucký kraj	0,471699	0,999991	0,999994	0,999655	0,996972	1,000000		
11	Pardubický kraj	0,578934	0,999999	1,000000	0,999932	0,999098	1,000000		
12	Plzeňský kraj	0,924511	1,000000	1,000000	1,000000	1,000000	0,999998		
13	Ústecký kraj	0,955427	1,000000	1,000000	1,000000	1,000000	0,999989		
14	Zlínský kraj	0,286386	0,999711	0,999786	0,996247	0,981644	1,000000		
		{7} 4,6667	{8} 4,8856	{9} 4,6778	{10} 4,5867	{11} 4,6150	{12} 4,7361	{13} 4,7600	{14} 4,5333
		0,760809	0,999442	0,794388	0,471699	0,578934	0,924511	0,955427	0,286386
		1,000000	0,999996	1,000000	0,999991	0,999999	1,000000	1,000000	0,999711
		1,000000	0,999994	1,000000	0,999994	1,000000	1,000000	1,000000	0,999786
		0,999999	1,000000	1,000000	0,999655	0,999932	1,000000	1,000000	0,996247
		0,999947	1,000000	0,999975	0,996972	0,999098	1,000000	1,000000	0,981644
		1,000000	0,992865	1,000000	1,000000	1,000000	0,999998	0,999989	1,000000
			0,999514	1,000000	1,000000	1,000000	1,000000	1,000000	0,999999
		0,999514		0,999727	0,988114	0,995473	0,999994	0,999999	0,949915
		1,000000	0,999727		1,000000	1,000000	1,000000	1,000000	0,999996
		1,000000	0,988114	1,000000		1,000000	0,999994	0,999966	1,000000
		1,000000	0,995473	1,000000	1,000000		1,000000	0,999996	1,000000
		1,000000	0,999994	1,000000	0,999994	1,000000		1,000000	0,999793
		1,000000	0,999999	1,000000	0,999966	0,999996	1,000000		0,999288
		0,999999	0,949915	0,999996	1,000000	1,000000	0,999793	0,999288	

Příloha 21 Výstupy z programu Statistica, hodnoty lineární funkce a index korelace

Regression Summary for Dependent Variable: hrubá míra sňatečnosti (Spreadsheet2)						
R= ,69780732 R2= ,48693505 Adjusted R2= ,45486849						
F(1, 16)= 15,185 p<,00128 Std.Error of estimate : ,38257						
N=18	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(16)	p-value
Intercept			5,750654	0,188136	30,56651	0,000000
t	-0,697807	0,179071	-0,067730	0,017381	-3,89681	0,001282

Summary Statistics; DV: hrubá míra sňatečnosti (Spreadsheet2)	
Statistic	Value
Multiple R	0,697807318
Multiple R2	0,486935053
Adjusted R2	0,454868494
F(1,16)	15,1851357
p	0,00128235854
Std.Err. of Estimate	0,382574641

Příloha 22 Výstupy z programu Statistica, hodnoty kvadratické funkce a index korelace

Regression Summary for Dependent Variable: hrubá míra sňatečnosti (Spreadsheet2) R= ,81494492 R2= ,66413522 Adjusted R2= ,61615454 F(2, 14)= 13,842 p<,00048 Std.Error of estimate: ,29024						
N=17	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(14)	p-value
Intercept			6,319118	0,238717	26,47115	0,000000
t	-2,76534	0,658095	-0,256543	0,061052	-4,20204	0,000887
V3**2	2,19722	0,658095	0,011006	0,003296	3,33876	0,004872

Summary Statistics; DV: hrubá míra sňatečnosti (Spreadsheet2)	
Statistic	Value
Multiple R	0,814944917
Multiple R2	0,664135218
Adjusted R2	0,616154535
F(2,14)	13,8417208
p	0,00048211572
Std.Err. of Estimate	0,290241223